

Token economy komt goed van pas...
wij werken dan geconcentreerd in de klas.

Het effect van token economy in relatie tot het concentratievermogen en leesvaardigheid.

Meesterstuk: Leonie Janssen - 2017678
Master: Special Education Needs
Fontys: Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg te Sittard
Leerroute: Gespecialiseerd Leerkracht
Jaar: 2008-2010
Begeleiding: John Strouken
Augustus 2010

Voorwoord

De oorzaak van problemen kunnen meestal wel achterhaald worden. De vraag is of het onderzoek naar de oorzaak een meerwaarde biedt en de juiste stap is die je zou moeten nemen...

Problemen oplossen is meer dan alleen het zoeken naar een oorzaak. Het verleden zou eigenlijk gezien moeten worden als een hulpmiddel, een vat vol herinneringen en een bron van wijsheid uit levenservaring, die je meeneemt in je rugzak en van waaruit je verder gaat bouwen (*Furman en Ahola, 1993*).

Oplossingen creëren is een werkwijze die lijkt op het aanleggen van een pad met stenen. Het pad zelf leidt naar de toekomst, ofwel het gewenste gedrag.

Elke steen die op zijn plek wordt gelegd, vertegenwoordigt een prestatie van het kind, bij elkaar gehouden door het cement van zijn eigen vaardigheden.

Sommige stenen zijn zo bij de hand, terwijl anderen misschien geleend en/of aangepast moeten worden, naarmate het werk vordert.

Door samen, met leerkracht en kind, aan dit pad te werken, benutten en versterken we de eigen mogelijkheden van het kind en helpen het hierbij te bouwen aan zijn zelfwaardering en vertrouwen in de toekomst.

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1 Vraagstelling onderzoek pag. 6

1.1 Vraagstelling	pag. 6
1.2 Onderzoekbaarheid vraagstelling	pag. 6
1.3 Verwachtingen	pag. 6
1.4 Beginsituatie	pag. 6
1.5 Aanleiding	pag. 6
1.6 Literatuur	pag. 7
1.7 Meningen	pag. 7
1.8 Persoonlijke reden	pag. 7
1.9 Interessant voor anderen	pag. 8

Hoofdstuk 2 Verantwoording van de vraagstelling pag. 9

2.1 Type onderzoeksvraag	pag. 9
2.2 Operationalisering onderzoeksvraag	pag. 9
2.3 Nieuwswaarde en belang van onderzoek	pag. 10
2.4 Praktische en maatschappelijke relevantie	pag. 10
2.5 Theoretische relevantie	pag. 10
2.6 Optimale opbrengst	pag. 10

Hoofdstuk 3 Onderzoeksstrategie en theoretisch kader pag. 11

3.1 Onderzoeksfunctie en onderzoekstrategie	pag. 11
3.2 Primaire doelgroep	pag. 11
3.3 Definiëring termen en begrippen/theoretisch kader	pag. 11
3.3.1 Token Economy	pag. 11
<i>Operante conditionering</i>	pag. 11
<i>Toegepaste gedragstheorie</i>	pag. 12
<i>Token Economy</i>	pag. 13
3.3.2 Aandacht en concentratie	pag. 14
<i>Concentratie</i>	pag. 14
<i>Concentratiemoeilijkheden, -belemmeringen, -stoornissen</i>	pag. 14
<i>Gedagsmodificatie</i>	pag. 15
<i>Cognitieve modificatie</i>	pag. 15
3.3.3 Aanvankelijk lezen	pag. 15
3.4 Toelichting en veronderstellingen	pag. 16

Hoofdstuk 4 Methode pag. 17

4.1 Inclusie naar onderzoeksopzet	pag. 17
4.2 Doelgroep	pag. 17
4.3 Deelvragen	pag. 18
4.4 Gegevensoverzicht en materiaalverzameling	pag. 18
4.5 Onderzoeksplanning	pag. 18
4.6 Analyse van gegevens	pag. 18
4.7 Interpretatie van de resultaten	pag. 20

4.7.1 Betrouwbaarheid	pag. 20
4.7.2 Validiteit	pag. 21
4.8 Resultaten per deelvraag	pag. 22
Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen	pag. 28
5.1 Conclusies	pag. 28
5.1.1 Product	pag. 28
5.1.2 Proces	pag. 29
5.1.3 Eindconclusie onderzoeksvraag	pag. 30
5.1.4 Aanbevelingen	pag. 31
Hoofdstuk 6 Discussie en reflectie	pag. 32
6.1 Discussie onderzoek	pag. 32
6.1.1 Aanpak	pag. 32
6.1.2 Uitvoerbaarheid	pag. 32
6.1.3 Acceptatie	pag. 32
6.1.4 Effectiviteit	pag. 33
6.1.5 Tevredenheid	pag. 33
6.2 Reflectie eigen leerproces	pag. 33
6.2.1 Kennis en inzicht	pag. 34
6.2.2 Toepassen kennis en inzicht	pag. 34
6.2.3 Oordeelsvorming	pag. 34
6.2.4 Communicatie	pag. 35
6.2.5 Leervaardigheden	pag. 35
Samenvatting	pag. 37
Literatuur	pag. 38
Bijlagen	pag. 40
Bijlage 1 Groepsplan	pag. 41
Bijlage 2 Beschermende en belemmerende factoren	pag. 44
Bijlage 3 Mindmap ruilversterkers en afbeelding van de puzzel	pag. 45
Bijlage 4 Analyse tijdsteekproef formulier	pag. 46
Bijlage 5 Analyse deelvaardigheden	pag. 50
Bijlage 6 Analyse Bourdon Vos	pag. 74

Inleiding

Het onderzoek

Het onderzoek heb ik gekozen vanuit mijn eigen leerervaring en als leerkracht in het speciaal basisonderwijs.

Na een aantal jaren werkervaring heb ik verschillende probleemgedragingen gesignaleerd, waaronder aandacht en concentratie.

Ik vraag me nu af op welke manier je de aandacht van kinderen bij een taakgerichte opdracht kunt intensiveren.

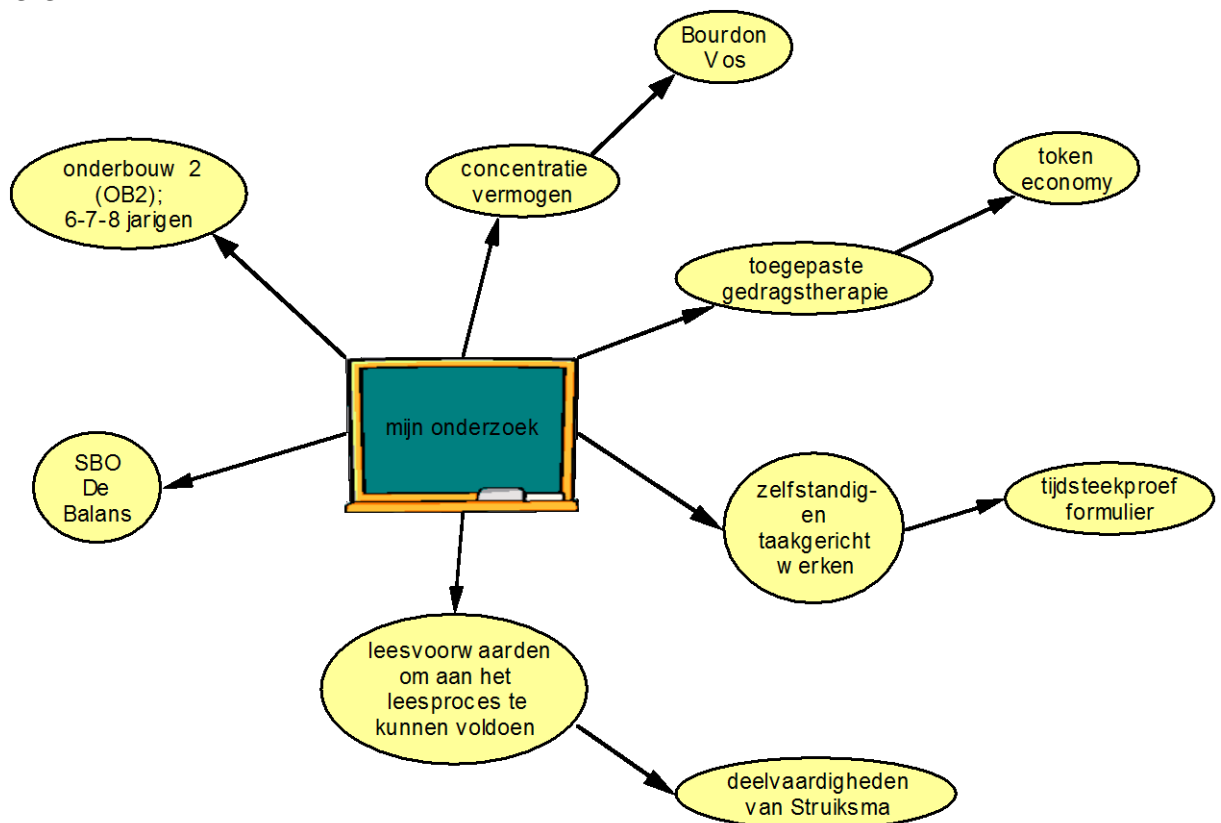
Op SBO De Balans is het belangrijk dat we kijken naar de ontwikkelingskansen van de kinderen, hierop in te spelen en kinderen interactief te betrekken in het leerproces.

Vandaar dat ik heb gekozen voor een onderzoek, waarbij de kinderen mogen meedenken, meedoen en meewerken aan het leerproces.

Leervragen

Ik wil graag...

- een onderzoekende houding laten zien tijdens het leerproces van de kinderen, maar ook van mezelf,
- de kinderen betrekken bij hun leerproces,
- meer kennis krijgen over de werking en het effect van token economy,
- meer achtergrondinformatie krijgen en ervaring opdoen met het toepassen van de Bourdon Vos (test voor het bepalen van de selectieve aandacht en concentratie) en de deelvaardigheden van technisch en aanvankelijk lezen.

Inhoud van de hoofdstukken

Hoofdstuk 1; Vraagstelling onderzoek

In dit hoofdstuk wordt een achtergrond informatie gegeven over mijn onderzoek. Te noemen; Token Economy (T.E.), aandacht & concentratie versus leesprestaties. Er wordt beschreven welk onderwerp ik heb gekozen, waarom ik dit heb gekozen, wat er al bekend is over deze onderwerpen en wat ik belangrijk vindt in dit onderzoek. Het is een introductie waarin ik uitleg waarom ik specifiek voor dit onderzoek heb gekozen.

Hoofdstuk 2; Verantwoording van de vraagstelling

Dit hoofdstuk laat zien hoe ik aan mijn onderzoeksvraag ben gekomen. Wat er vooraf is gegaan voordat de onderzoeksvraag duidelijk op papier stond. Daarnaast worden de begrippen die in de onderzoeksvraag voorkomen uitgelegd. Het doel dat ik voor ogen heb en het resultaat dat ik denk te bereiken met mijn onderzoek wordt eveneens duidelijk gemaakt.

Hoofdstuk 3; Onderzoeksstrategie en theoretisch kader

Alle kennis die voor mijn onderzoek van belang is wordt beschreven. Dit is gedaan door middel van opzoeken, onderzoeken en analyseren van verschillende literatuur. Deze betreft een drietal elementen uit de vraagstelling t.w. Token Economy, aandacht & concentratie en aanvankelijk lezen.

Hoofdstuk 4; Methode

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksopzet en het resultaat beschreven: de stappen die genomen zijn, de aanpak die gehanteerd is en de resultaten die eruit voortvloeien. Tevens is er aandacht voor het betrekken van de kinderen in hun leerproces, de selectie van geschikte bronnen en de betrouwbaarheid en validiteit daarvan t.b.v. triangulatie. Kortom; het onderzoek zelf en de daaruit vloeiende bevindingen.

Hoofdstuk 5; Conclusies en aanbevelingen

De conclusies en aanbevelingen worden beschreven naar aanleiding van het onderzoek dat heeft plaatsgevonden.

Hoofdstuk 6; Discussie en reflectie

De aanpak, de uitvoerbaarheid, de acceptatie, de effectiviteit en de tevredenheid over de aanpak binnen het onderzoek worden geschetst. Daarnaast wordt er een reflectie op het eigen leerproces beschreven.

Hoofdstuk 1

Vraagstelling onderzoek

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijf ik wat de aanleiding is geweest voor mijn onderzoek. Wat mijn verwachtingen hierin zijn en wat de beginsituatie is. Tot slot wordt er beschreven wat er al over dit onderwerp bekend is.

1.1 Vraagstelling

Draagt **Token economy** bij aan het verbeteren van **aandacht en concentratie** tijdens het **zelfstandig verwerken** van leesopdrachten door kinderen van **groep 3** uit het **speciaal basisonderwijs** en leidt dit tot verbeterde leesprestaties?

1.2. Onderzoekbaarheid vraagstelling

Op SBO De Balans zitten veel kinderen met allemaal eigen kindkenmerken.

In deze vraagstelling komen een aantal belangrijke aspecten aan bod, die ook terug te vinden zijn in de school. Werken met bekrachtigers, het voldoen aan de leesvoorwaarden om te kunnen starten met lezen, het zelfstandig werken tijdens een leesles en aandacht- en concentratievermogen van kinderen spelen hierbij een rol.

De kernwoorden in de vraagstelling kunnen onderzocht en geanalyseerd worden, waardoor het onderzoek uitvoerbaar is.

1.3 Verwachtingen

Mijn ideale antwoord zou inhouden dat het gebruik van Token Economy de concentratie zal intensiveren bij een leesles. Stapsgewijs zal er ook een verbetering plaatsvinden in de leesontwikkeling van de kinderen.

1.4 Beginsituatie

Zelfstandig werken

Kinderen werken met het stoplicht.

Rood; zelfstandig aan de slag / oranje; stel je vraag aan de buurman / groen; stel je vraag aan de leerkracht. Naast het stoplicht wordt er gewerkt met de timetimer.

Om **er** tijdens de zelfstandige verwerking zeker van te zijn dat kinderen geen vragen meer hebben, maken we gebruik van pictogrammen. Deze geven kinderen duidelijkheid en structuur; ze leren hierdoor verantwoordelijk te zijn voor hun eigen taken.

Naast deze autonomie van de kinderen is het voor een leerkracht van belang dat er wederzijds vertrouwen en empathie is (Stevens, 2004). Een veilige omgeving zal een meerwaarde geven en een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen. Om kinderen een kans te geven in hun ontwikkeling te groeien en mee te laten denken in hun leerproces, wordt er gebruik gemaakt van een beloningssysteem. Dagelijks kunnen ze een stempel verdienen die ze na volledigheid kunnen inruilen voor een andere beloning.

1.5 Aanleiding

In een SBO-klas zie je dat kinderen regelmatig stoeien met moeilijkheden op didactisch gebied.

Als leerkracht wil je kinderen kansen bieden om te groeien in hun ontwikkeling.

Daarom is het van belang dat je ieder kind als individu ziet.

In mijn klas valt het op dat een aantal kinderen moeite heeft met aandacht en concentratie tijdens het verwerken van de leestaken. Uit mijn documentatie blijkt dat ze wel voldoen aan de leesvoorwaarden om met lezen te kunnen starten. Dit is dan ook de aanleiding geweest om te gaan onderzoeken of token economy een bijdrage kan leveren aan de intensivering van aandacht en concentratie tijdens het zelfstandig verwerken van een leesles; de leesprestaties zullen dan ook groeien.

1.6 Literatuur

Over token economy; T.E. (Ayllon, 1960), is wat literatuur betreft weinig te vinden. T.E. zou als variant gezien kunnen worden van beloningssystemen. Op buitenlandse sites is er meer informatie over te vinden. De T.E. heeft in Nederland nog niet veel bekendheid. Sites waar informatie over token economy te vinden is, zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Over de aandacht en concentratie is veel bekend en dus ook de nodige literatuur over te vinden; 'Kinderen en... rust, aandacht en concentratie' (Algra, 2008), 'Beter concentreren' (Schober, 1993) en de handleiding van de Bourdon Vos (Swets & Zeitlinger, 1988), waarin aandacht en concentratie geplaatst worden in het perspectief van nauwkeurigheid en snelheid van werken.

De leesvoorwaarden (Struiksma & van der Leij, 2009), om te kunnen starten met lezen zijn al een geruim aantal jaren in gebruik. Struiksma heeft een boek geschreven waarin de deelvaardigheden van het lezen worden uitgewerkt; DTLAS (2009).

1.7 Meningen

Voor veel mensen heeft het belonen van kinderen (en volwassenen) een positieve werking op de (gedrags)ontwikkelingen.

Het verschil zit voornamelijk in het gebruik van beloningssystemen.

Je kunt namelijk iets verdienen, wanneer je gewenst gedrag laat zien.

Het gebruik van Token Economy is een vorm van beloning waarbij gebruik gemaakt wordt van positieve en negatieve bekrachtiging.

Je kunt tokens verdienen bij gewenst gedrag maar ook inleveren bij ongewenst gedrag.

Als kind krijg je de kans om tokens te verdienen wanneer je gewenst gedrag laat zien.

Laat je ongewenst gedrag zien dan moet je token inleveren. Je kunt de tokens terug verdienen wanneer je gewenst gedrag laat zien.

Het percentage 'slagen' zal waarschijnlijk hoger zijn, als je positief beloont (Jeninga, 2004).

1.8 Persoonlijke reden

De kinderen optimaal en interactief betrekken bij hun eigen leerproces om zo zelfstandigheid te ontwikkelen.

Ik wil onderzoeken of het toepassen van token economy een meerwaarde heeft met betrekking tot het concentratievermogen van kinderen. Dit komt de leerprestaties ten goede, waaronder de leesvaardigheid.

Het belonen op zich is al positief want de positieve gedragingen worden belicht.

Token economy hanteert andere uitgangspunten. Je kunt tokens verdienen bij gewenst gedrag (positieve bekrachtiging) en moet er inleveren bij ongewenst gedrag (negatieve bekrachtiging). Je krijgt de kans om de verloren tokens terug te verdienen. Als dit eenmaal is gelukt kun je er een beloning voor inzetten.

1.9 Belang voor anderen

Veel leerkrachten passen een beloningsysteem toe in hun klas. Ze zien dan dat gewenst en ongewenst gedrag moeilijk op elkaar is af te stemmen.

Na de toepassing van Token economy in mijn klas zal blijken of dit een positief effect zal hebben op het intensiveren van de concentratie tijdens de zelfstandige verwerking bij een leesles.

Voor een leerkracht betekent dit dat ze kinderen meer kansen geven om een bepaald doel te kunnen bereiken en hen stimuleren met een bekrachtigingsysteem.

Voor kinderen betekent dit veel succeservaring, samenwerken met andere klasgenootjes en een stijgende groei in de ontwikkeling.

Hoofdstuk 2

Verantwoording van de vraagstelling

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de verantwoording van de onderzoeksvraag onder de loep genomen. De definitieve onderzoeksvraag wordt beschreven. Deze wordt vervolgens geheel ontleed en gedefinieerd.

Ten slotte wordt er bekeken welke aspecten relevant zijn voor dit onderzoek.

2.1 Type onderzoeksvraag

Mijn onderzoeksvraag luidt als volgt; Draagt **Token Economy** bij aan het verbeteren van **aandacht en concentratie** tijdens het **zelfstandig verwerken** van **leesopdrachten** door kinderen van **groep 3** uit het **speciaal basisonderwijs** en leidt dit tot verbeterde **leesprestaties**?

Deze definitieve vraagstelling richt zich op het type 'praktijkonderzoek' (Harinck, 2007).

Dit houdt in dat er op meso-niveau onderzoek wordt gedaan.

Het type onderzoek kan als programma-evaluatie gezien worden.

Dit onderzoek zal zich namelijk richten op het beoordelen van de kwaliteit van een project op klassenniveau. Met name de resultaten van het project (onderzoek) zijn van belang, om vervolgens tips en adviezen uit te kunnen brengen naar collega's.

2.2 Operationalisering onderzoeksvraag

Token Economy (T.E.)

Dit is een strategie voor gedragsverandering die ontworpen is om gewenst gedrag te vermeerderen en ongewenst gedrag te verminderen.

Bij gewenst gedrag verdien je een token (bijvoorbeeld een puzzelstukje of een fiche).

Bij ongewenst gedrag lever je deze token in.

Na een verzameling van tokens, kan dit ingeruild worden voor een beloning die betekenisvol is voor de kinderen (het kind is betrokken bij het kiezen van de beloning).

Aandacht en concentratie

De potentie om de aandacht bij een taak te kunnen houden.

Zelfstandig

Onafhankelijk zijn in een bepaalde verwerkingstaak.

Verwerken

Hanteren van een taak.

Leesopdrachten

Taken gericht op het aanvankelijk lezen.

Groep 3

Kinderen in de leeftijd van 6-7-8 jaar, die starten met het aanvankelijk lezen.

SBO

Speciaal Basisonderwijs.

Leesprestaties

Een resultaat behalen (product) op het ontwikkelen van kennis en vaardigheden.

2.3 Nieuwswaarde en belang van onderzoek

Dit onderzoek heeft een meerwaarde voor leerkrachten in het SBO.

Ook leerkrachten binnen het reguliere basisonderwijs kunnen hier hun rendement uit halen.

Kinderen die een leer- en/of gedragprobleem hebben, hebben soms ook concentratieproblemen. Het is een vaak een combinatie van verschillende factoren die een rol spelen bij de ontwikkeling van het kind en de kansen die je een kind kunt bieden.

2.4 Praktische en maatschappelijke relevantie

Het is belangrijk dat kinderen weten wat er van hen wordt verwacht en daarin duidelijke structuur en regels aan te bieden. Het geven van positieve feedback staat ook centraal.

Kinderen moeten gestimuleerd worden in hun gehele ontwikkeling. Positieve bekrachtiging draagt bij aan een positief zelfbeeld. Kinderen ervaren dat ze zelfstandig tot iets in staat zijn (Stevens, 1997).

Het is van belang dat leerkrachten kinderen hierin willen begeleiden en ondersteunen.

Collega's kunnen tips en adviezen uit dit onderzoek gebruiken om m.b.v. token economy de aandacht, concentratie en het taakgericht gedrag te intensiveren.

2.5 Theoretische relevantie

Dit onderzoek wordt uitgevoerd tijdens het aanvankelijk leesonderwijs.

Het heeft betrekking op de zelfstandige verwerking, na een klassikaal instructiemoment.

De theorieën die hierbij gebruikt worden, betreffen token economy, klassenmanagement, basisfuncties (leesvoorwaarden van het aanvankelijk lezen) en theorieën over aandacht- en concentratievermogen.

In de theorieën is al van alles bekend over de invloed van aandacht, concentratie en motivatie (non-intellectual factors) op intelligentie. Met alle methodologische beperkingen van dien, wordt in dit onderzoek nagegaan wat de invloed van aandacht en concentratie is bij verwerkingstaken na leesinstructie. De opbrengsten van dit onderzoek kunnen bijdragen aan- of bestaande inzichten bevestigen rondom –niet intelligentiegebonden factoren en leren.

2.6 Optimale opbrengst

Het consequent toepassen van token economy en het interactief betrekken van de kinderen in hun leerproces zal stimuleren en leiden tot een intensivering van de aandacht en concentratie tijdens het zelfstandig verwerken van een leestaak. Ook zal TE een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de leerprestaties.

Hoofdstuk 3

Achtergronden en theoretisch kader

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksfunctie- en strategie gekozen.

Hierbij worden de theorieën, modellen en concepten beschreven waarvan uit wordt gegaan in dit onderzoek. Verder komt in dit hoofdstuk mijn visie op inclusie, de visie op inclusie in relatie tot het onderzoek en de link tussen inclusie en de onderzoeksvraag aan bod.

Tot slot wordt er een toelichting gegeven op de keuzes en veronderstellingen van het onderzoek.

3.1 Onderzoeksfunctie en onderzoeksstrategie

Het praktijkgerichte onderzoekstype betreft een actieonderzoek.

De combinatie van planmatig handelen, onderzoeken en reflecteren staat centraal.

Het plan van onderzoek en het plan van handelen zijn op elkaar afgestemd. De reflectie vormt in dit geheel het scharnier dat handelen en onderzoeken aan elkaar koppelt (*Harinck, 2007, p. 50*).

Uit onderzoek blijkt of Token economy een positief effect heeft. Het draagt bij aan het intensiveren van de concentratie tijdens het zelfstandig werken bij een leesles en het is een bijdrage voor de ontwikkeling van de leerprestaties.

3.2 Primaire doelgroep

Het onderzoek vindt plaats in een OB2; te vergelijken met een groep 3 van het reguliere basisonderwijs.

De kinderen zijn in de leeftijd van 6-7-8 jaar en zijn in het SBO terecht gekomen omdat ze een leer- en/of gedragsprobleem hebben. Vaak is er sprake van een leer- en/of taalachterstand al/niet in combinatie met een gedragsprobleem.

3.3 Definiëring termen en begrippen/theoretisch kader

In de vraagstelling van het onderhavige onderzoek komen een drietal theoretische domeinen aan bod t.w. Token Economy, aandacht- en concentratieproblematiek en basisfuncties bij aanvankelijk lezen. In het hiernavolgende theoretisch deel worden ze achtereenvolgens beschreven.

3.3.1 Token economy

Operante conditionering

De basis van Token Economy is gelegen in het principe 'operante conditionering' zoals dat door de Amerikaanse leerpsycholoog Skinner werd beschreven.

De Amerikaanse leerpsycholoog Burrhus Skinner (1904 – 1990) werkte in navolging van de Amerikanen Thorndike (1911) het begrip operante conditionering uit.

Volgens Skinner liggen de bekrachtigende eigenschappen niet in de stimulus, maar zijn het de effecten op het gedrag. Gedrag wordt volgens Skinner dan ook uitsluitend bepaald door de gevolgen die het heeft. De persoon heeft ervaren dat bepaald gedrag een gewenst gevolg heeft en gaat dit gedrag opnieuw vertonen om weer het gewenste gevolg te ervaren.

Skinner noemt dit de wet van succes: het gedrag wordt door bekrachtigers gecontroleerd.

Hoe vaker het gedrag wordt beloond, hoe vaker het wordt vertoond (*Delfos, 2000*). Reinforcement (beloning, versterking, bekrachtiging) is het principe van het operant conditioneren. Gedrag dat versterkt wordt neemt toe in frequentie. Gedrag dat niet (meer) wordt versterkt neemt af (*Jeninga, 2008*).

Toegepaste gedragstherapie

Operante conditionering speelt in de toegepaste gedragstheorie een belangrijke rol. Het gaat immers om het vermeerderen van gewenst gedrag door het versterken ervan.

Een versterker (ook wel bekrachtiger) is het specifieke gevolg dat volgt op het gewenste gedrag. We onderscheiden verschillende vormen van versterking/bekrachtiging:

- Positieve versterking: de gevolgen zijn prettig.
- Negatieve versterking: gedrag wordt versterkt, wanneer het gevolgd wordt door het wegnemen van een onplezierige gebeurtenis/ situatie.

Een andere indeling die gemaakt wordt, is:

- Primaire versterkers: van biologisch belang (voedsel en alles wat daar van afgeleid is)
- Secundaire versterkers: van sociaal belang: een compliment, iets leuks mogen doen.

De toegepaste gedragstheorie kent verschillende schema's voor versterken die met duur en frequentie te maken hebben. Zo onderscheiden we:

1. *Continue versterking*: Versterken (bijvoorbeeld een compliment maken) elke keer wanneer het (gewenste) gedrag getoond wordt. Vooral belangrijk wanneer met begint met het aanleren van 'nieuw gedrag'. Het is van belang dat de leerling de koppeling maakt (ervaart) tussen gedrag en beloning.
2. *Onderbroken versterking*: Niet altijd (meer) maar soms wordt het gewenste gedrag versterkt/ 'beloond'. We weten dat gedrag heel sterk 'ingeslepen raakt' door het af en toe te versterken. Te lang continue versterken leidt tot gewenning en vermindering van het effect. We moeten hierbij onthouden dat gedrag met name in stand gehouden wordt door de 'verwachting' van de persoon dat hij een beloning zal ontvangen.

Er wordt een aantal schema's onderscheiden om onderbroken versterking toe te passen. Hierdoor wordt gewenning gedeeltelijk voorkomen.

1. *Ratio – schema*: Bijvoorbeeld: elke derde keer wordt het gewenste gedrag beloond.
2. *Interval – schema*: De leerling moet het gewenste gedrag een bepaalde tijdsduur vertonen, voordat het versterkt wordt. Bijvoorbeeld: 5 minuten op de plaats blijven zitten. Na afloop van de 5 minuten krijgt de leerling een compliment. Staat hij zonder reden na 4 minuten op dan krijgt hij na het desbetreffende interval geen beloning.

De toegepaste gedragstheorie kent verder een indeling naar soorten versterkers. Let wel, wat voor het ene kind een beloning is, hoeft voor een ander kind geen beloning te zijn. Het is wel belangrijk dat versterkers betekenisvol zijn voor een kind. Ze vormen de prikkel om gewenst gedrag te laten zien. Betekenisloze versterkers verliezen hun waarde en leiden niet tot gedragsverandering. We onderscheiden o.m.:

1. *Sociale versterkers*:

Deze vinden plaats in de omgang met elkaar. Ze hebben te maken met de aandacht die men elkaar schenkt (een schouderklopje, een complimentje, aandacht). Aandacht is een zeer belangrijke versterker. Sommige leerlingen schijnen zelfs behoefte te hebben aan negatieve aandacht (mopperen door de leerkracht, straf) als ze maar aandacht krijgen.

2. *Ruilversterkers:*

Deze hebben op zich geen versterkende waarde, maar werken als versterker. Ruilversterkers zijn zowel individueel als op groepsniveau te gebruiken. We spreken hier ook wel van een 'token – economy'.

3. *Activiteitenversterkers:*

De beloning bestaat uit een prettige activiteit. De leerling mag iets leuks doen, nadat hij het gewenste gedrag heeft laten zien.

4. *Materiële versterkers:*

Kleine prijsjes uit de 'grabbelton', een sticker, een poster, een boekje, een strip,

We moeten ons steeds blijven realiseren dat het ook interessant voor een leerling moet zijn om ander gedrag (dan probleemgedrag/ 'gedrag dat niet goed past in de situatie') te laten zien. Vaak heeft het probleemgedrag de leerling al langere tijd veel 'winst' opgeleverd. Ook kan er een onbewust reactiepatroon ontstaan zijn. De leerling reageert nu eenmaal zoals hij reageert ('schreeuwen door de klas', 'meteen een grote mond', zich terugtrekken als anderen wat vragen'). Het werken met een 'beloningssysteem' brengt het gedrag weer op een bewust niveau. Zo kan er weer aan worden gewerkt. Zorg ervoor dat de beloningen ook echt beloningen zijn voor de leerling en zorg voor afwisseling (*J. Jeninga, 2008*).

Token Economy (TE)

Een gedragstherapeutische toepassing middels een concreet systeem van het aanbieden, of inhouden van beloningen om een specifiek doel te bereiken, is token economy. Token Economy valt onder de zogenaamde ruilversterkers.

De 'tokens' zijn dan concrete 'tekens' van beloning, die zo direct mogelijk volgen op het gewenste gedrag. De methode gaat uit van de visie dat gedrag bepaald wordt door dat wat er op volgt, de consequenties. De aangeboden 'tokens' kunnen allerlei concrete dingen zijn, van stickers, chips, inkleuren van een bereikt doel, waardebonnen, die tot een bepaald aantal verzameld kunnen worden en dan een grotere beloning opleveren. Dit laatste dient dan ook concreet binnen een afgesproken tijd te gebeuren om de kracht van de 'tokens' niet verloren te laten gaan. Zo vormen de 'tokens' een secundaire bekrachtiging om een primaire beloning te krijgen. (ik heb het even opgezocht, maar dit stond zo op de site) Door deze manier van werken krijgen betrokkenen zelf meer regie over hun eigen handelen: ze kunnen immers zelf een bepaalde controle uitoefenen over de uitkomst ervan. Zo kunnen ze ook hun 'tokens' weer kwijtraken, wanneer ze het bedoelde gedrag niet laten zien. Bovendien valt er over het wel of niet verkrijgen van de 'tokens' niet te onderhandelen. Vooraf is duidelijk aangegeven wanneer niet wordt bekrachtigd. Dat maakt de betrokkene ook meer zelfstandig, of minder afhankelijk van ondersteuners die subjectieve motieven toepassen in de beoordeling. 'Tokens' moeten dus concreet, duidelijk, tastbaar, visueel, optelbaar, maar ook aantrekkelijk, prettig of leuk zijn voor de betrokkene. Er kan daarom ook individueel mee gewerkt worden. Het beoogde 'doelgedrag' moet zo concreet en exact mogelijk gedefinieerd worden en tevens moet de betrokkene weten met welk gedrag hij/zij een 'token' kan bemachtigen. Het aantal 'tokens' moet concreet worden afgesproken alvorens ze te kunnen omzetten in een reële beloning. Deze uiteindelijke beloning moet een duidelijke positieve betekenis hebben voor de betrokkene en binnen een vooraf bepaalde tijd behaald kunnen worden. Als deze primaire beloning niet voldoende 'kracht' heeft, dan verliezen de 'tokens' hun waarde. Afhankelijk van de moeilijkheidsgraad van het beoogde gedrag moet deze primaire beloning ook krachtiger zijn. Wel schuilt er een gevaar in te dure beloningen!

'Tokens' kunnen bijvoorbeeld per dag verzameld worden, en aan het einde van de week kan een primaire beloning volgen. De beloning kan echter ook teruggebracht worden tot dagdelen, uren, en een primaire beloning aan het einde van de dag, e.d. Verder is een duidelijk rapportageschema nodig om de behaalde resultaten te volgen en soms moet het werken met T.E. ook in het ondersteuningssysteem worden ingetraind zoals in gezin en team. Het kan overigens een zeer intensieve methodiek zijn. Wanneer eenmaal een doel bereikt is, kan geleidelijk met het terugbrengen van het aantal 'tokens' de internalisering, d.w.z. het meer eigen maken van het aangeleerde gedrag, worden nagestreefd. Dat wil dus zeggen dat het moeilijker wordt om de uiteindelijke primaire beloning te verwerven. Specifieke voorbeelden van TE: een in kleinere stukjes geknipte foto van een voorwerp dat als primaire beloning dient – deze kan dan worden ingepuzzeld. Of het verzamelen van punten tot 10; vgl. schoolrapport (*de Bruijn, 2006*).

3.3.2 Aandacht & concentratie

Concentratie

Concentratie geeft aan hoe lang en hoe intensief iemand zijn aandacht op iets kan vestigen. Bij concentratie wordt een relatie gelegd tussen de volgehouden aandacht en de leerstof. Indien het kind bepaalde leerstof wil beheersen, zal hij zijn aandacht zó lang op de leerstof moeten richten, totdat hij zich de leerstof eigen heeft gemaakt.

Wanneer een kind een taak moet gaan uitvoeren zal het zich op die taak moeten concentreren. Voor elke taak heeft een kind een ander soort concentratie nodig. Bij het aanvankelijk lezen is het belangrijk dat de leerling let op kleine verschillen tussen letter- tekens, terwijl een dergelijke vorm van concentratie bij begrijpend lezen leidt tot zeer moeizame prestaties.

Zo heeft van R. van Neer (1986) in zijn boek "Concentratie op school" verschillende vormen van concentratie onderscheiden. Elke taak doet een beroep op een of meer vormen van concentratie. Een kind dat op een gewone manier gestimuleerd is, heeft spelenderwijs alle vormen van concentratie ontwikkeld. Al naar gelang de eisen van de taak, schakelt het kind vanzelf over op de goede vorm van concentratie. Er is sprake van concentratiemoeilijkheden als de leerling voor een bepaalde taak een verkeerde concentratievorm aanwendt. Het kan zijn dat de leerling de goede vorm niet ontwikkeld heeft of om een bepaalde reden de goede vorm niet kan gebruiken. Het is wel zo dat bepaalde vormen van concentratie bij een kind beter ontwikkeld zijn dan andere vormen. Elk kind heeft een bepaalde voorkeur voor vormen van concentratie. Het uitvoeren van een taak, die past bij het kind, kost weinig energie. De voorkeur en het aanpakgedrag dat een kind heeft wordt cognitieve stijl of leerstijl genoemd. Wanneer een leerling een taak moet uitvoeren die niet past bij zijn cognitieve leerstijl, zal zijn concentratievermogen eerder op zijn. De leerling zal dan meer fouten of minder werk gaan maken.

Concentratiemoeilijkheden, -belemmering, -stoornissen

Er is sprake van concentratiemoeilijkheden indien de leerling zijn aandacht niet goed, niet lang of niet intensief genoeg op een bepaalde prikkel kan richten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiebelemmeringen en concentratiestoornissen.

Bij concentratiebelemmeringen is bij het kind de voor de taak geschikte concentratie ontwikkeld, maar om wat voor reden dan ook is hij niet in staat die vorm van concentratie aan te wenden.

Bij concentratiestoornissen is de voor die taak benodigde vorm van concentratie niet goed ontwikkeld. De leerling gebruikt een voor die taak verkeerde vorm van concentratie. Hij kan niet omschakelen naar de goede vorm van concentratie.

Voordat men de diagnose concentratiestoornissen kan stellen, zal de leerkracht eerst moeten nagaan of er sprake is van concentratiebelemmeringen. Daarna kan worden getracht het gedrag te beïnvloeden. Dit kan door onder meer (cognitieve) gedragsmodificatie.

Gedragsmodificatie

Door middel van zeer gerichte beloningssystemen wordt geprobeerd de concentratie stap voor stap te verbeteren. Na de beginsituatie in kaart gebracht te hebben (tijdsteekproef) wordt een stappenplan opgesteld. Steeds wordt een iets betere werkhouding beloond. Beloningen kunnen gegeven worden als het kind doorwerkt of meer en beter presteert.

Cognitieve gedragsmodificatie

Doel bij zulke programma's is niet dat er een betere gedragsgewoonte ontstaat, maar dat het kind ook inzicht krijgt in zijn verbeterde werkhouding. De leerling leert zich bewust te worden van het cognitieve proces dat leidt tot die gedragsverandering.

3.3.3 Aanvankelijk lezen

Aangezien ik mijn onderzoek vooral wil richten op aandacht en concentratie in relatie tot het zelfstandig verwerken van leestaken, is het van belang om in de onderzoeksgroep uit te sluiten dat er sprake is van problemen met bouwstenen van het aanvankelijk lezen. Daar waar er wel problemen zijn in de leesvoorwaarden kunnen deze van invloed zijn op aandacht en concentratie. Dit wil ik uitsluiten.

Volgens de taakanalytische of procesanalytische benadering van het leren lezen, kunnen in het leesproces verschillende vaardigheden worden onderscheiden. Zo bestaat de elementaire leeshandeling uit analyse van grafemen (letters) ook wel visuele analyse genoemd, uit grafeem/foneemkoppeling, ook wel klank-tekenkoppeling genoemd en uit synthese van fonemen, ook wel auditieve synthese genoemd. Aan de basis van elk van deze deelvaardigheden kunnen we weer andere deelvaardigheden onderscheiden: visuele discriminatie, auditieve discriminatie, begrippen, temporele orde waarneming, sequentiële orde waarneming enz.

Een aantal deelvaardigheden komt overeen met de zogenaamde leesvoorwaarden. Zo worden vaardigheden als auditieve analyse en synthese ook in de kleutergroepen geoefend. In groep 3 gebeurt dit meestal met ondersteuning van letters.

Van veel methodes voor aanvankelijk lezen vormt het oefenen van de belangrijkste deelvaardigheden (klank-tekenkoppeling, analyse en synthese) de kern.

Met als basis de proces-analyse hebben Struiksma en van der Leij (2009) een diagnostisch systeem ontwikkeld waarin de verschillende deelvaardigheden hiërarchisch geordend zijn. Door middel van diagnostische toetsen kan worden nagegaan welke deelvaardigheden een leerling niet beheerst. De deelvaardigheden zijn de noodzakelijk bouwstenen die leerlingen nodig hebben om aan het aanvankelijk leesproces te kunnen deelnemen (Huizenga, 2000).

3.4 Toelichting en vooronderstellingen

Door het bestuderen van veelzijdige theorie met betrekking tot dit onderzoek en het toepassen van token economy wil ik het leesproces en het concentratievermogen optimaal intensiveren.

Als leerkracht geef je alle kinderen een kans om zich te ontwikkelen.

Hierin streef je, samen met de kinderen, doelen na om het maximale uit de geboden kans te halen.

Het leesonderwijs is een belangrijk onderdeel in groep 3.

Vandaar dat in dit onderzoek is gekozen voor het zelfstandig werken tijdens een leesles. De aandacht en concentratie van kinderen moet voldoende zijn, om voor een effectieve leertijd te zorgen.

Token economy zal een hulpmiddel zijn en dus een bijdrage, om de concentratie te verbeteren en daarmee de ontwikkelingskansen bij de kinderen te verbeteren en/of verhogen.

Hoofdstuk 4

Methode

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke manier het onderzoek is uitgevoerd, hoe de gegevens verzameld zijn en wat de resultaten zijn. Tot slot zal er kritisch gekeken worden naar de validiteit en betrouwbaarheid van dit onderzoek.

4.1 Inclusie naar onderzoeksopzet

Naar aanleiding van de literatuur 'Index voor inclusie' volgens T. Booth & M. Ainscow (2007) is mijn visie in de context van het onderzoek en de link tussen inclusie en de onderzoeksvraag beschreven.

De context waarin mijn onderzoek gedaan wordt is het Speciaal Basisonderwijs (SBO).

Het zou mooi zijn wanneer alle kinderen met of zonder belemmering, stoornis en/of probleem op hun eigen manier de kans aangeboden krijgen hun leerproces en ontwikkelingen te kunnen waar maken binnen één school. Het samenwerkingsverband zou dan optimaal benut worden door de verschillende deskundigen binnen de school.

Waaronder leerkrachten, IB'er, RT'er en onderwijs ondersteunend personeel. Zij zullen van, door en met elkaar leren.

Of dit daadwerkelijk in praktijk te behalen is vraag ik me persoonlijk af.

De plaatsingen in het SBO wil men het liefste verminderen.

WSNS heeft als uitgangspunt mensen binnen het SBO binnen één school te gaan inzetten als deskundigen, waarbij hun de kennis, houding en vaardigheden over gebracht zullen worden naar de 'reguliere' leerkrachten. In theorie klopt dit plaatje. Wanneer dit in praktijk gebracht zou moeten worden zul je rekening moeten houden met bijvoorbeeld de verschillende kindkenmerken, de problemen en/of stoornissen en de zorgniveaus. En dan spreek ik alleen over de kinderen binnen het SBO. Wanneer je alle kinderen uit het reguliere BAO en het SBO gaat combineren in één klas, vraag ik me af of dit realiseerbaar is wat betreft deskundigheid, klassenmanagement, sociaal-emotionele ontwikkeling en organisatie.

Positief vind ik dat kinderen elkaar makkelijker leren waarderen en respecteren zoals ze zijn. Ze zullen in de maatschappij misschien beter met elkaar kunnen omgaan. Binnen een SBO worden kinderen nu wel eens als 'uitzondering' gezien.

SBO De Balans is eigenlijk al een vorm van inclusie. Kinderen met gedrag- en/of leerproblemen of een achterstand worden bij ons geplaatst wanneer ze niet optimaal kunnen functioneren binnen het reguliere basisonderwijs. .

Wanneer je inclusief onderwijs vergelijkt met het onderwijs bij mij op school (waar ik mijn onderzoek uitvoer) kun je stellen dat kinderen, met welke kenmerken, achterstanden, problemen of stoornissen dan ook, samen een team zullen moeten vormen om de doelen gezamenlijk te kunnen bereiken. Individuele leerdoelen kun je op een gezamenlijke manier aanpakken zodat je er met de hele klas aan werkt. Gebruik maken van elkaars talenten en elkaar hierin stimuleren, ondersteunen en begeleiden is dan ook van groot belang.

4.2 Doelgroep

De doelgroep waarmee ik dit onderzoek uitvoer zijn de kinderen uit OB2. Dit zijn kinderen die starten met het aanvankelijk lezen.

4.3 Deelvragen

In hoofdstuk 2 is de onderzoeksvraag als volgt beschreven;

Draagt Token Economy bij aan het verbeteren van aandacht en concentratie tijdens het zelfstandig verwerken van leesopdrachten door kinderen van groep 3 uit het speciaal basisonderwijs en leidt dit tot verbeterde leesprestaties?

De daarbij behorende deelvragen zijn:

1. Wat is de beginsituatie ten aanzien van de werkhouding tijdens het zelfstandig verwerken van een leesles?
2. Beschikken de leerlingen over alle deelvaardigheden die ze nodig hebben om met succes te kunnen deelnemen aan het leesproces?
3. Welk effect heeft het gebruik van Token Economy op de aandacht en concentratie tijdens het zelfstandig verwerken van een leesles?
4. Is de toegenomen aandacht en concentratie van invloed op de leesprestaties?

4.4 Gegevensoverzicht en materiaalverzameling

Benodigde informatie

1. Observatielijst taakgericht werken
2. DTLAS van Struiksma en van der Leij
3. Test: Bourdon Vos

4.5 Onderzoeksplanning

Mijn onderzoeksplanning ziet er als volgt uit:

- September 2009; onderzoeksvraag helder op papier krijgen,
- September t/m november 2009; inlezen van literatuur m.b.t. mijn onderzoeksvraag,
- December 2009; stap 1; voorbereiding van de 0-meting,
- Januari 2010; stap 2; starten met en analyseren van de 0-meting,
- Februari 2010; stap 3; voorbereiding van token economy,
- Maart t/m mei 2010; stap 4; uitvoeren token economy,
- Juni 2010; stap 5; herhaling van testen,
- Juni 2010; stap 6; evaluatie.

Vanuit de handreiking 1-zorgroute (Arjen Clijssen, 2009) is een groepsplan opgesteld tot de planning en aanpak van de token economy.

Deze is terug te vinden in [bijlage 1](#).

4.6 Analyse van gegevens

Stap 1: voorbereiding van de 0-meting

Een gesprek met J. Strouken en mijn IB'er (P. Schreurs) heeft ertoe geleid dat vier kinderen (Femke, Toby, Devran en Luc) aan dit onderzoek zullen meedoen. Op basis van het leesniveau op dat moment zijn zij gekozen. Hierbij heb ik ook objectieve observaties en resultaten van het zelfstandig werken tijdens een leesles meegenomen.

Deze kinderen zijn vanwege verschillende redenen aangenomen binnen het SBO.

Ze hebben geen specifieke diagnose voor ADHD waarbij aandacht en concentratie een rol spelen maar er spelen andere factoren mee die daar invloed op kunnen hebben.

Luc is gediagnosticeerd voor PDD-NOS en heeft problemen in zijn taal- en spraakontwikkeling (moeilijk tot uitspraak van woorden komen; stotteren).

Femke heeft een auditief verwerkingsprobleem (sensorisch integratieproblematiek) en problemen met spel, zelfredzaamheid, denk- en taalontwikkeling.

Devran heeft problemen op de denk- spel- en taalontwikkeling, oriëntatie in tijd en ruimte en op motorisch gebied.

Toby heeft problemen op het gebied van ordenen, taalontwikkeling, woordenschat, oriëntatie in tijd en ruimte en een grote taal- en spraakachterstand.

Stap 2: starten met en analyseren van de 0-meting

De 0-meting vindt plaats met behulp van een drietal instrumenten:

1. Tijdsteekproef formulier; dit meet de taakgerichtheid van een kind gedurende 20 minuten, waarbij zestig gedragingen worden waargenomen op 5 verschillende categorieën. Het criteria van deze test zou landelijk gezien een gemiddelde score moeten behalen van minimaal 70% taakgerichtheid. Deze test wordt afgenomen in januari 2010.
2. Deelvaardigheden (Struiksmā & van der Leij, 2009); dit meet de leesvaardigheid van losse woorden en teksten, de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen (auditief en visueel) en het aanvankelijk spellen van een kind. Aan de hand van deze test wil ik uitsluiten dat zwakke leesprestaties aandacht en concentratie beïnvloeden. Het criteria waaraan een kind moet voldoen hangt mede af van het aantal maanden onderwijs dat het kind heeft gehad (Didactische Leeftijd; DL) en de aangeboden leerstof wat het kind heeft gehad op dat moment. De test wordt afgenomen in januari 2010.
3. Bourdon Vos; dit meet de selectieve aandacht (ofwel de concentratie) van een kind. Dit wordt gemeten op snelheid en nauwkeurigheid. Landelijk gezien scoort een gemiddeld kind een nauwkeurigheid van +1 of + en ook een snelheid van +1 of +2. Wanneer dit vooruit gaat zullen kinderen meer aandacht en concentratie opbrengen om tot een goede prestatie te komen. De test wordt afgenomen in februari 2010.

Het tijdsteekproef formulier komt uit het kennisblok capita selecta, met het onderwerp 'ADHD'. Dit wordt individueel afgenomen tijdens de zelfstandige verwerking van een leesles. De deelvaardigheden (Struiksmā en van der Leij, 2008) worden ook individueel afgenomen. Een gesprek met J. Strouken en C. Scaf (critical friend) heeft mij doen besluiten voor het kiezen en starten met het lezen van de Bourdon Vos.

Het testformulier is terug te vinden in het kennisblok capita selecta met het onderwerp 'ADHD'. De handleiding van de Bourdon Vos (Swetts & Zeitlinger, 1998) is op school aanwezig. De Bourdon Vos wordt individueel afgenomen.

Stap 3: voorbereiding van token economy

Er zal een interactief kringgesprek plaatsvinden waarin de belemmerende en beschermende factoren van de zelfstandige verwerking tijdens het aanvankelijk lezen wordt besproken. Zie [bijlage 2](#). Aan de hand hiervan wordt de gezamenlijke bekrachtiging uitgelegd die al voorbereid is en gezamenlijk de regels opgesteld om de doelen te kunnen bereiken. De bekrachtigingaanpak (een klassenfoto die met puzzelstukjes in elkaar gezet moet worden) en de mindmap van de ruilversterker is terug te vinden in [bijlage 3](#).

Stap 4: uitvoeren token economy

In deze stap vindt de uitvoering van token economy in de klas plaats.

Het toepassen van T.E. zal ongeveer 5/6 weken duren. De puzzel waarvan ik gebruik ga maken bestaat uit 112 stukjes. Kinderen zitten in groepjes van 4/5. Zij hebben per groepje een eigen naam bedacht. Dit is te zien aan het pictogram dat op een potje bij ieder groepje op tafel staat. Op de lange dagen (ma-di-do) kunnen de drie groepjes maximaal 2 puzzelstukjes verdienen. Op de korte dagen (woe-vrij) één per groepje. Dit zijn in totaal 8 stukjes per dag en dus 24 stukjes per week; voor de hele klas. Wanneer je het rekensommetje compleet maakt houdt dit in dat je 4,6 weken werkt met de Token Economy om het doel te kunnen bereiken. Dit tijdspad is natuurlijk afhankelijk van aandacht en concentratie tijdens de zelfstandige verwerking van een leestaak.

Stap 5: herhaling van testen

De gegevens en resultaten uit de herhaling van toetsen worden volgens de Bourdon Vos (*Swets en Zeitlinger, 1988*), het tijdsteekproef formulier en de DTLAS (*Struiksma & van der Leij, 2009*) geanalyseerd. Dit zal plaatsvinden in juni/juli 2010.

Stap 6: evaluatie

Tot slot zijn al deze gegevens, analyses, resultaten, evaluaties en conclusies een antwoord op mijn onderzoeksvraag. Dit geheel vindt plaats in juli 2010.

4.7 Interpretatie van de resultaten

4.7.1 Betrouwbaarheid

Met betrouwbaarheid wordt verwezen naar de herhaalbaarheid en de nauwkeurigheid van een 'meting' door Harinck (*2006, p.73*).

Ik ben uitgegaan van de gegevens bekeken vanuit het kinddossier.

Dit geeft een beginsituatie om een onderzoek te kunnen starten.

De dossiers bevatten gegevens vanuit het onderwijskundig rapport opgesteld door de basisschool en een psychologisch onderzoek. Deze informatie geeft een beeld van de ontwikkelingsgroei- en kansen van de kinderen.

De 0-meting is vooraf overlegd met J. Strouken (opleidingsdocent).

In samenspraak met mijn IB'er is er een keuze gemaakt van vier kinderen die betrokken zouden worden bij dit onderzoek. Dit overleg is solide omdat we beiden uitgaan van de ontwikkelingskansen en onderwijsbehoeften van een kind gebaseerd op de gegevens van het onderwijskundig rapport.

Het tijdsteekproef formulier geeft een heldere beschrijving.

De interpretatie is gelijkmatig omdat de procedure concreet staat beschreven.

Met behulp van dit formulier in combinatie met de token economy zul je duidelijk ontwikkeling moeten zien in het taakgerichte leesproces van de kinderen.

De deelvaardigheden van Struiksma en van der Leij (*2009*) bieden een duidelijke schets over de uitvoeringsfase. Er staat welke stappen er genomen moeten worden wanneer je gebruik maakt van deze test. De analyse ervan zal door iedereen hetzelfde worden beoordeeld.

Token economy is een onderdeel van en in de ontwikkeling en vooruitgang in het aanvankelijk en technisch lezen.

Klassenmanagement, het sociaal-emotionele aspect en kijkend naar zorgniveaus en daarop aansluitende instructie kan naar mijn idee niet los gezien worden van T.E. Je hebt het één nodig om het ander te kunnen ontplooien en vervolgens te beoordelen. Token economy ondersteunt de motivatie en concentratie om verder te groeien.

Het afnemen van de Bourdon Vos gebeurt volgens duidelijke richtlijnen die uniform zijn en een betrouwbare afname garanderen. De resultaten zal men als betrouwbaar erkennen omdat dit concreet staat beschreven in de handleiding.

Concluderend kan ik dus zeggen dat al deze testen als betrouwbaar geïnterpreteerd kunnen worden omdat de aanpak vastgelegd is nauwkeurig gevolgd worden. Het resultaat van het gehele onderzoek zal uitwijzen of T.E. bevorderend zal zijn voor de aandacht en concentratie van de kinderen in relatie tot de leesprestaties. Ondanks het toepassen van valide (onderzoek) toetsingsmiddelen kan ik concluderen dat de resultaten niet als geheel betrouwbaar kunnen zien. Er spelen namelijk nog andere factoren mee in de ontwikkeling van de kinderen. Voor meer informatie verwijs ik naar hoofdstuk 6, paragraaf 6.1.4.

4.7.2 Validiteit

Een heel belangrijk kwaliteitscriterium in het praktijkonderzoek is de triangulatie; het gebruik van meerdere gegevensbronnen. (Harinck, 2006, p. 77)

Het onderzoek naar resultaten acht ik gedeeltelijk valide, vanwege de diversiteit aan testen. Vanuit verschillende dimensies is er gekeken naar de opbrengst en meerwaarde van de onderzoeksvraag en deelvragen.

Met behulp van de dossiers van de kinderen, de afgenomen Bourdon Vos, de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen, het tijdstekproef formulier en het opgestelde groepsplan is er methodetriangulatie geweest met betrekking tot mijn onderzoeksvraag. De informatie die ik hieruit verkregen heb acht ik valide.

Het bevragen van critical friends (C. Scaf en N. Meekels), de IB'er (P. Schreurs), collega's binnen de school (E. Houben, M. Smeets, L. Mols, D. Nijssen) en J. Strouken als deskundige binnen de Fontys OSO, dragen bij aan de bronnentriangulatie voor mijn onderzoek. Vooral op kennis- en ervaringsgebied maken zij deel uit van mijn eigen leerproces. Ze hebben me ondersteund in het zoeken naar informatie met betrekking tot mijn onderzoek. Daarnaast hebben ze feedback gegeven op mijn leerproces tijdens het onderzoek en de verwerking ervan.

E. Houben en ik hebben samen enkele deelvaardigheden afgenomen en geanalyseerd bij de kinderen in het kader van haar eigen leerproces binnen haar opleiding.

Mijn stagiaire (D. Nijssen) heeft de token economy in de klas uitgevoerd op momenten dat ik niet aanwezig was. En nog een andere belangrijke bron van triangulatie zijn de kinderen uit OB2 die een grote bijdrage hebben geleverd aan hun eigen groeiproces. Basis hiervan zijn de interactieve kringgesprekken gericht op het zoeken naar een oplossing voor de

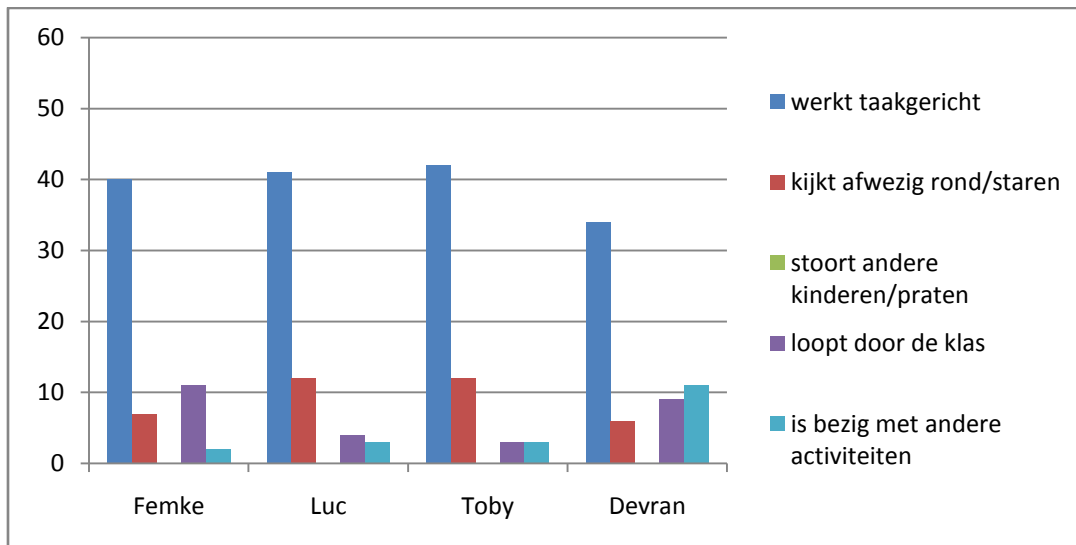
verbetering van taakgerichtheid, het zoeken naar een betekenisvolle ruilversterker en daarnaast de uitvoering van de token economy. Zo werden de afspraken betekenisvol.

4.8 Resultaten per deelvraag

1. Wat is de beginsituatie van kinderen tijdens het zelfstandig verwerken van een leesles?

Op basis van het tijdsteeekproef formulier dat in januari is afgenomen bij vier kinderen (Femke, Toby, Devran en Luc) is naar voren gekomen wat hun werkhouding op dit moment is. Landelijk gezien zouden deze kinderen een gemiddelde taakgerichtheid moeten laten zien van minimaal 70%. In onderstaand schema is te zien in hoeverre ze voldoende taakgerichtheid laten zien.

Januari 2010

In januari laat Femke 40 gedragingen zien die taakgericht zijn en 20 gedragingen die een andere categorie betreffen.

Luc laat 41 gedragingen zien die taakgericht zijn en 19 andere gedragingen in verschillende categorieën. Toby laat 42 gedragingen zien die taakgericht zijn en 18 gedragingen die een andere categorie bevatten. Devran laat 34 gedragingen zien die taakgericht zijn en 26 gedragingen die een andere categorie bevatten.

Wanneer je dit geheel omrekent naar procenten, laat dit het volgende zien;

Femke werkt 67% taakgericht.

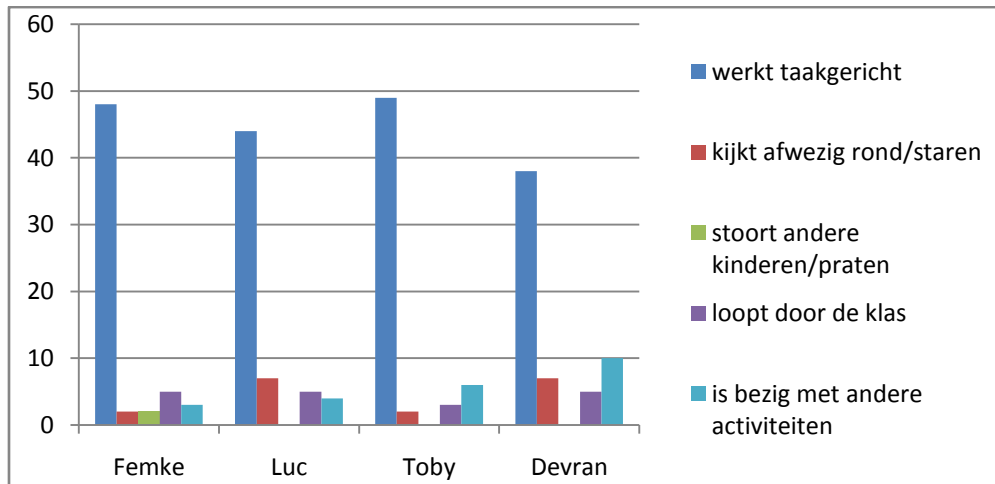
Luc werkt 68% taakgericht.

Toby werkt 70% taakgericht.

En Devran werkt 57% taakgericht.

Wanneer je naar het landelijk gemiddelde kijkt werken drie van vier kinderen onder het gemiddelde van 70% taakgerichtheid.

Juni 2010

In juni 2010 laten de vier kinderen allemaal een andere score zien op de taakgerichtheid. Femke scoort 48 gedragingen die taakgericht zijn, Luc 44, Toby 49 en Devran 38. Dit betekent dat ze de taakgerichtheid tijdens de zelfstandige verwerking van een leestaak verbeterd is.

Wanneer je dit geheel namelijk gaat omrekenen naar procenten, laat dit het volgende zien; Femke werkt 80% taakgericht.

Luc werkt 73% taakgericht.

Toby werkt 82% taakgericht.

En Devran werkt 63% taakgericht.

Het landelijk gemiddelde geeft aan dat je minimaal 70% taakgerichtheid moet kunnen laten zien. Drie van de vier kinderen behalen deze norm. Er is dus een duidelijke verbetering in de werkhouding van de kinderen. Een kind zit nog onder het landelijk gemiddelde. Dit heeft te maken met zijn leerbaarheid en het vermogen om tot leren te komen. Hij heeft een laag IQ wat een belangrijke rol hierin kan spelen.

Meer inhoudelijk informatie is terug te vinden in [bijlage 4](#).

2. Beschikken de leerlingen over alle vaardigheden die ze nodig hebben om met succes te kunnen deelnemen aan het leesproces?

Uit onderzoek en analyse (Struiksma & van der Leij, 2009) is gebleken dat deze kinderen vooruitgang boeken op de deelvaardigheden. Dit heeft te maken met de leerbaarheid van het kind, de kansen die het krijgt zich te ontwikkelen en het leeraanbod dat de leerkracht biedt.

In onderstaand schema is weergegeven op welke onderdelen de kinderen voldoende en/of onvoldoende hebben gescoord.

	Femke		Luc		Toby		Devran	
	januari	juni	januari	juni	januari	juni	januari	juni
Stap 1: Leesvaardigheid losse woorden								
DMT 1	-	V	-	O	-	O	-	O
DMT 2	-	V	-	-	-	O	-	O
Stap 2: kwalitatieve analyse van DMT								
Visusynt 1 (mkm)	V	V	O	V	O	V	V	V
Visusynt 2A (mkmm/mmkm)	V	V	O	V	O	O	O	V
Visusynt 2B (mkmm/mmkm)	V	V	O	O	O	O	O	O
Stap 3: Leesvaardigheid van tekst:								
AVI M3A	-	beheerst	-	frustratie	-	frustratie	-	frustratie
AVI E3	-	beheerst	-	-	-	-	-	-
Stap 4: Deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen								
<i>Auditief</i>								
Letters benoemen	O	V	O	V	O	V	O	V
Audist	V	V	V	V	V	V	V	V
Audisynt	V	V	V	V	O	V	O	V
Audant	V	V	V	V	O	O	V	V
Woorden nazeggen	O	O	V	V	O	O	O	O
<i>Visueel</i>								
Visdist	V	V	V	V	V	V	O	V
Visant	V	V	O	V	O	V	V	V
Begrippen	O	V	V	O	V	V	O	O

Conclusie

De (tweemaal) afgenomen toetsen geven een beeld weer van de vorderingen van ieder kind. De conclusie die ik aan de hand van het schema kan trekken is dat alle kinderen vooruitgang hebben geboekt binnen de verschillende stappen. Een belangrijke factor die een rol heeft gespeeld in de (lees)ontwikkeling is het leerstofaanbod dat ze hebben gekregen in de afgelopen maanden.

Femke is goed vooruit gegaan op de leesvaardigheid. Moeite heeft ze alleen nog met het nazeggen van woorden. Dit komt vanwege haar auditief verwerkingsprobleem.

Luc is gegroeid in zijn ontwikkeling. Het lezen van mkm woorden is beheerst en die leest hij veelal herkenkend. Het onderdeel waar hij nog moeite mee heeft is de directe herkenning van mkmm en mmkm woorden wat zijn leestempo zal beïnvloeden.

Toby heeft ook een groei doorgemaakt. De mkm woorden zijn beheerst en leest hij herkenkend. Het lezen van mmkm en mkmm en teksten is nog moeilijk omdat hij in de fase van de indirecte woordherkenning zit; het lezen van de genoemde woordtypen is nog onvoldoende geautomatiseerd. Deze woorden leest hij nog veelal spellend. Dit heeft invloed op zijn leestempo en het lezen in de context van een verhaal.

Audant en woorden nazeggen kosten nog enige moeite. De audant heeft te maken met de combinatie van clusterletters (mmkm). Hij hoort het wel en kan het ook nazeggen maar de analyse zelf lukt vervolgens niet. Woorden nazeggen heeft met auditief geheugen te maken en de concentratie.

Devran heeft laten zien dat hij gegroeid is. De mkm woorden zijn beheerst en leest hij herkendend. Tempo is nog onvoldoende omdat mkmm en mmkm woorden spellend worden gelezen. Ook maakt hij nog te weinig gebruik van de context van een verhaal. Het nazeggen van woorden en de begrippen zijn nog onvoldoende. Dit heeft te maken met zijn auditief geheugen.

Meer inhoudelijke informatie over de analyse is terug te vinden in [bijlage 5](#).

3. In hoeverre beschikken de leerlingen over een voldoende concentratievermogen om tijdens het zelfstandig werken, taakgericht te blijven?

In het onderstaand schema is een overzicht waarin de ontwikkelingen van de kinderen weergegeven zijn.

Bourdon Vos 0-meting februari	Femke 7 jaar 9 maanden	Luc 7 jaar 3 maanden	Toby 7 jaar 4 maanden	Devran 7 jaar 6 maanden
<u>Snelheid</u>				
Gemiddelde regeltijd volgens normgroep	23.5 – RT – 18.0	23.5 – RT – 18.0	23.5 – RT – 18.0	23.5 – RT – 18.0
Eigen regeltijd	19.86	27.4	26.7	27.3
Snelheid	0	-1	-1	-1
<u>Nauwkeurigheid</u>				
Weglaten	25	40	157	146
Fouten	0	0	0	0
Correcties	0	0	0	0
Nauwkeurigheid	0	0	0	0

Uit de genormeerde tabel volgens Swetts en Zeitlinger (1988, pag. 43) blijkt dat in februari drie kinderen (Toby, Devran en Luc) een snelheid scoren van -1 en een nauwkeurigheid van 0. Deze nauwkeurigheid houdt in dat de weglatingen, correcties en fouten bij elkaar worden opgeteld. Luc, Toby en Devran scoren op de weglatingen alle drie een score van -1. Op correcties scoren ze +1 en op fouten 0. Omgerekend is dit een nauwkeurigheid van 0. Concreet gezegd betekent dit dat de snelheid onvoldoende is (langzaam) en de nauwkeurigheid neutraal. Femke scoort in januari een snelheid en nauwkeurigheid van 0. Femke scoort 25 weglatingen. Dit betekent een score van -1. Ze heeft 0 correcties. Dit is een score van +1. Ze heeft 0 fouten. Dit is een score van 0. Wanneer je deze som optelt, heb je een nauwkeurigheid van 0.

Concreet gezegd betekent dit dat ze op snelheid en nauwkeurigheid gemiddeld scoort.

Bourdon Vos 0-meting juli	Femke 8 jaar 2 maanden	Luc 7 jaar 8 maanden	Toby 7 jaar 9 maanden	Devran 7 jaar 11 maanden
<u>Snelheid</u>				
Gemiddelde regeltijd volgens normgroep	19.6 – RT – 16.4	23.5 – RT – 18.0	23.5 – RT – 18.0	23.5 – RT – 18.0
Eigen regeltijd	14,9	25.4	31.3	38.6
Snelheid	+1	-1	-2	-2
<u>Nauwkeurigheid</u>				
Weglatingen	14	10	41	36
Fouten	0	0	0	0
Correcties	0	0	0	0
Nauwkeurigheid	0	+1	0	0

In juni scoort Femke een snelheid van +1 en een nauwkeurigheid van 0.

Dit betekent dat ze op snelheid een goede vooruitgang laat zien en de nauwkeurigheid hetzelfde blijft. Luc scoort op snelheid -1 en op nauwkeurigheid +1. Dit betekent dat hij op snelheid hetzelfde behaalt en qua nauwkeurigheid gegroeid is. Toby en Devran scoren op snelheid -2 en nauwkeurigheid 0. Dit betekent dat de snelheid bij beiden verminderd is en de nauwkeurigheid neutraal is gebleven.

Conclusie

Wanneer de test kritisch wordt bekeken en geanalyseerd vanuit de volledige ontwikkeling, geeft dit een ander resultaat.

In februari scoorde Femke totaal 25 weglatingen, 0 correcties en 0 fouten. In juni scoorde ze 14 weglatingen, 0 correcties en 0 fouten. Dit geeft aan dat ze op nauwkeurigheid een duidelijke groei laat zien. Op tijd scoort ze in februari een gemiddelde regeltijd van 19,7sec. en in juni 14,9sec. Dit houdt in dat het concentratievermogen gegroeid is.

Luc laat in februari 40 weglatingen, 0 correcties en 0 fouten zien. In juni laat hij 10 weglatingen zien en ook 0 correcties en 0 fouten. Hieruit blijkt dat hij nauwkeuriger is geworden. Op snelheid laat hij in februari een gemiddelde regeltijd zien van 27,4sec. en in juni 25,4sec. Het concentratievermogen is dus gegroeid.

Toby laat in februari 157 weglatingen, 0 fouten en correcties zien. In juni laat hij 41 weglatingen, 0 fouten en 0 correcties zien. Hieruit blijkt dat hij nauwkeuriger is geworden. Op snelheid behaalt hij in februari een gemiddelde regeltijd van 26.7sec. en in juni 31,3 sec. Dit is dus een langzamere snelheid wat in verband staat met zijn nauwkeurigheid. Het één heeft consequenties voor het ander.

Devran scoort in februari een totaal van 146 weglatingen, 0 correcties en 0 fouten. In juni scoort hij een totaal van 36 weglatingen, 0 fouten en 0 correcties. Hier is duidelijk vooruitgang geboekt wat betreft nauwkeurigheid. Op tijd scoort Devran in februari een

gemiddelde regeltijd van 27,3sec. en in juni 38,6sec. Dit heeft te maken met de nauwkeurigheid van werken, waarin de mate van snelheid een belangrijke rol speelt.

Meer inhoudelijke informatie over de Bourdon Vos is terug te vinden in [bijlage6](#).

4. Is de toegenomen aandacht en concentratie van invloed op de leesprestaties?

Deze vraag is duidelijk te beantwoorden. Zeker heeft de toegenomen aandacht en concentratie invloed op de leesprestaties. Kinderen hebben meer aandacht en concentratie ontwikkeld om bijvoorbeeld tijdens het klassikaal lezen beter mee te doen. Ze maken goed gebruik van het leesstokje dat we gebruiken om de woorden aan te wijzen en correct te kunnen lezen. Wanneer kinderen meer aandacht en concentratie hebben tijdens het klassikaal of zelfstandig lezen zal ook de nauwkeurigheid van lezen toenemen. Kinderen die spellend lezen leren nu zingend te lezen door veel herhaling en meer aandacht en concentratie. Ze houden hun hoofd bij de opdracht. Daarna komt pas ook het tempo lezen aan de orde. Wanneer kinderen zingend en vervolgens herkenkend lezen kunnen ze ook het tempo verhogen.

De gehele conclusie

Gekeken naar alle 0-metingen is er duidelijk een groei gemaakt in de ontwikkeling op de leesprestaties, de taakgerichtheid tijdens het zelfstandig werken van een leestaak en aandacht en concentratie. Het consequent toepassen van Token Economy, het leerstofaanbod dat de kinderen hebben gehad de afgelopen maanden en de zelfredzaamheid waarin ze gegroeid zijn en zich verder ontwikkeld hebben heeft hierbij een grote rol gespeeld.

Alles bij elkaar zijn deze onderdelen van invloed op elkaar. Dit geeft een meerwaarde voor de ontwikkeling van het kind op verschillende gebieden.

Hoofdstuk 5

Conclusies en aanbevelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies getrokken uit het onderzoek. Ik belicht hierbij het product en het proces. Verder worden er aanbevelingen gedaan naar aanleiding van de resultaten uit het onderzoek.

5.1 Conclusies

Mijn onderzoeksvraag kan als positief beantwoord worden.

Het toepassen van Token Economy heeft invloed gehad op aandacht en concentratie en de leesprestaties van de kinderen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Ook de andere kinderen uit mijn klas hebben T.E. als positief ervaren en zijn ook zij gegroeid in hun ontwikkeling. De aandacht en concentratie van de deelgenomen kinderen is verbeterd, de leesprestaties zijn gegroeid, de samenwerking onderling is sterker geworden en de zelfredzaamheid is verder ontwikkeld.

5.1.1 Product

Concluderend op grond van mijn eindproduct heeft het toepassen van token economy een positief effect op de uitbreiding van het concentratievermogen bij kinderen.

De kinderen die hebben deelgenomen aan mijn onderzoek laten hun positieve enthousiasme zien tijdens de toepassing van T.E. en het doel wat we hebben bereikt.

Deze kinderen leren al doende en samenwerkend een doel te bereiken wat voor alle kinderen een positief product oplevert. De vier kinderen waren gemotiveerd om het uiteindelijke doel te kunnen bereiken. De verdiende beloning met behulp van de puzzel werd met veel plezier en enthousiasme ingeruild voor het waterballonnen spel.

Gezamenlijk hebben ze veel plezier beleefd aan het waterballonnen gooien. Eerst hebben we overgegooid wat al enige (positieve) spanning en sensatie met zich meebracht. Daarna mochten ze ieder een eigen waterballon hebben. De vier kinderen waren er heel blij mee en wilden dit zelfs in de tas mee naar huis nemen.

Het tijdsteekproef formulier laat zien dat de vier geteste kinderen meer taakgerichtheid tonen bij het zelfstandig werken. Mijn verwachting was dat deze kinderen door middel van token economy houvast zouden krijgen aan de gezamenlijk opgestelde regels, doordat ze concreet naar een doel toe werken en hier gedreven in zijn omdat het van hun is zou dit tot duidelijke vooruitgang in resultaten leiden. Daarbij komt nog dat kinderen elkaar stimuleren om het doel ook daadwerkelijk te kunnen bereiken.

Door het afnemen van de deelvaardigheden krijg je een helder beeld met betrekking tot de groei in de leesontwikkeling van de kinderen. De vier geteste kinderen laten allemaal een vooruitgang zien op de deelvaardigheden. Femke laat een grote vooruitgang zien. Devran en Toby laten een vooruitgang zien maar blijven onder het gemiddelde scoren van 50%. Luc laat een vooruitgang zien in de ontwikkeling en scoort net boven het gemiddelde; namelijk 60%. Voor Luc, Devran en Toby zal een handelingsplan worden opgesteld. Ze krijgen extra ondersteuning van de leerkracht en RT'er om te leren lezen met een directe woordherkenning en het leestempo verhogen. De afgenomen deelvaardigheden zijn van invloed geweest op de aandacht en concentratie en leesprestaties vanwege onder andere de

groeit in hun leesontwikkeling waarbij de vier kinderen nauwkeuriger zijn gaan lezen. Mkm woorden worden nu herkend gelezen en de mkmm en mmkm woorden spellend, maar wel nauwkeuriger. Dit houdt in dat het tempo nog onvoldoende is maar dat is een volgende stap. Wanneer de nauwkeurigheid van spellend lezen wordt omgezet in zingend en vervolgens herkend lezen zal ook het tempo toenemen. Maar de belangrijkste voorwaarde is de nauwkeurigheid om radend lezen te voorkomen! Deze ontwikkeling in nauwkeurigheid heeft zijn verbetering te danken aan de aandacht en concentratie die de kinderen nu laten zien.

De Bourdon Vos laat een beter resultaat zien met betrekking tot het concentratievermogen. Alle vier de kinderen laten een betere concentratie zien. De nauwkeurigheid wordt verbeterd omdat ze een goede vooruitgang laten zien op het aantal aangestreepte stipfiguurtjes. De toegenomen nauwkeurigheid heeft zijn vruchten afgeworpen en duidt op een verbeterde aandacht en concentratie. De snelheid van werken is voor Femke en Luc verbeterd. Ze hebben gemiddeld een betere regeltijd. Toby en Devran hebben gemiddeld meer tijd nodig maar werken daardoor ook veel nauwkeuriger.

5.1.2 Proces

Het interactief betrekken van kinderen bij het kringgesprek heeft een belangrijke meerwaarde gehad om aan het doel te kunnen werken. Ze leven naar het einde toe en willen hierin hun steentje bijdragen. De kinderen hebben erg enthousiast gereageerd toen ze hoorden dat ze mee mochten denken en beslissen in hun eigen leerproces.

Ze waren boordevol ideeën en hebben deze naar voren gebracht. Ze willen hier een belangrijke rol in spelen. Femke wilde met waterballonnen een spel doen. Luc kwam met het idee om naar een kinderboerderij te gaan.

Toby wilde graag verven en Devran wilde graag stoepkrijten. Nadat we de mindmap in de kring hebben besproken en een turfsysteem hebben opgezet kwam er naar voren dat de meeste kinderen het waterballonnen spel het leukste vonden.

Om het uiteindelijke doel te kunnen bereiken heeft er een groeiproces plaats gevonden. Kinderen droegen in het begin van de toepassing van T.E. nog geen gezamenlijke verantwoordelijkheid als groep, maar bekeken het vaak individueel. Er waren namelijk kinderen die letterlijk zeiden “Ik heb een puzzelstukje verdiend”, terwijl je dit als groep hebt verdiend. Femke zag wel de samenwerking in haar groepje. Ze hielp andere kinderen eraan herinneren dat ze samen dat puzzelstukje wilden verdienen. Luc nam hier ook een actieve houding in. Zij zitten bij elkaar en met nog 3 andere kinderen in het ‘blauwe’ groepje. Devran had het idee dat hij zelf het puzzelstukje verdiende en vond het vooral in het begin moeilijk om het als gezamenlijk doel te zien. Hierin is hij wel gegroeid omdat ik het doel iedere dag herhaalde voor de hele klas. Hij hoorde met tweede andere kinderen in de ‘paardengroep’.

Toby beschouwde zijn groepje als één team. Dit was mooi om te zien. Hij zette zich voor 100% in en wilde de andere kinderen erbij betrekken. Hij zat met 5 andere kinderen in de ‘PSV’ groep.

Vooraf aan iedere zelfstandige verwerking van een leestaak werden de regels en het doel van de bekrachtiging herhaald. Kinderen wisten precies waar ze naartoe werkten. ‘Iedere dag een puzzelstukje verdienen was hét doel waar ze naartoe werkten’, want dit leidde

uiteindelijk naar de ruilversterker; waterballonnen gooien. Femke, Luc en Toby wisten waar ze naartoe moesten werken. Voor Devran was dit even wennen. Hij moest zich dit nog eigen maken en het zien als een gezamenlijk doel.

In het begin zagen de vier kinderen het ook al een soort wedstrijd om het als groepje te verdienen. Na veel herhaling, inzet en doorzettingsvermogen hebben ze gezamenlijk de verantwoordelijkheid leren dragen als hele groep. Ze zijn positief gegroeid in hun ontwikkeling als 'klas' en zijn als één team sterk geworden.

Het toepassen van de token economy zelf heeft dus een buitengewoon leuk effect gehad op alle kinderen. Ze waren enthousiast, hebben inzet en doorzettingsvermogen laten zien, leren onderling samenwerken en ze nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheden op zich als groep. Femke had een betrokken houding in dit geheel, net als Luc en Toby. Devran vond het soms nog moeilijk om het als geheel te zien, maar is hierin wel gegroeid. Ze hebben de kinderen in hun groepje en goed bij betrokken en laten hierin inzet en doorzettingsvermogen zien. Door het enthousiasme en de volledige inzet is het mij ook opgevallen dat de taakgerichtheid ook beter is geworden. Vooral Femke en Toby willen hierin laten zien wat ze al goed kunnen. Luc was wel eens afgeleid maar werd dan door medeklasgenoten in zijn groepje bij de les gehouden. Devran is een beetje op zichzelf geweest de eerste tijd. Hij was moeilijk bij het groepje te betrekken. Maar na enkele keren oefening en de tijd geven om de toepassing van T.E. zich eigen te maken vormde hij samen met zijn groepje één team.

In de klas is opgevallen dat kinderen elkaar willen helpen om samen het doel te kunnen bereiken. In dit geval een puzzelstukje verdienen wanneer ze zich aan de regels hebben gehouden tijdens het zelfstandig verwerken van een leestaak.

Kinderen hebben de spelvorm (waterballonnen gooien) als positief ervaren en willen deze vorm van bekrachtiging nogmaals toepassen, maar dan in andere groepjes en andere groepsnamen.

Op deze manier hebben ze elkaar leren ondersteunen in hun gehele leerproces.

5.1.3 Eindconclusie onderzoeksvraag

Er zijn vier kinderen die aan de 0-meting hebben meegewerkt binnen mijn onderzoek.

De hele klas heeft meegewerkt aan de toepassing van Token Economy.

Alle gegevens die ik heb verzameld zijn dan ook op basis van deze vier kinderen verkregen.

Het toepassen van Token Economy heeft bij deze vier kinderen een positief effect gehad op aandacht en concentratie van kinderen uit groep 3 van het speciaal basisonderwijs en dit heeft tevens geleid tot betere leesprestaties in het aanvankelijk lezen.

Voor de hele klas geldt dat de toepassing van Token Economy een positieve en sfeervolle bijdrage heeft geleverd aan de samenwerking en het groepsgevoel in mijn klas.

Ik was uit op het vergroten van de concentratie en leesprestaties en zag sociale vaardigheden groeien. Iets wat ik niet voorzien had in het geheel. Dit is een bijkomend effect dat een mooie bijdrage heeft geleverd aan de zelfredzaamheid, de samenwerking tussen de kinderen en de creëren van één klas!

Wat voor mijn gevoel misschien een beperking in mijn onderzoek is geweest, is dat aandacht en concentratie en het leesproces niet alleen zijn gegroeid door de toepassing van T.E. maar

dat er meer factoren een rol gespeeld kunnen hebben. T.E. afzonderlijk gezien zorgt niet alleen voor de effecten op aandacht en concentratie en de leesvaardigheid.

Ik denk persoonlijk dat de leesaanpak, de leestijd en het afstemmen van het aanbod mede een rol spelen in de vooruitgang van de leesvaardigheid. Het dagelijks aanbieden van leestaken draagt denk ik mede bij aan de positieve ontwikkeling van aandacht en concentratie. Het vele herhalen en de duidelijke structuur draagt ook bij.

Toch denk ik dat de effecten wel voldoende betrouwbaar zijn voor deze situatie omdat de toepassing van T.E. een nieuwe uitdaging voor de kinderen is geweest en zij zich er volledig voor ingezet hebben.

Zij zagen een nieuwe kans en uitdaging om deel te nemen in dit proces en daar een mooi product voor terug kregen. Hiermee is mede daardoor de aandacht en concentratie en de leesvaardigheid gegroeid. Het zijn toepassingen die op korte termijn zullen werken en die je steeds opnieuw moet aanpassen om het aantrekkelijk te blijven maken voor de kinderen. Dit kun je samen met de kinderen bespreken want ook zij dragen zelf graag bij aan hun eigen leer- en denkproces.

5.1.4 Aanbevelingen

Mijn collega's binnen SBO De Balans krijgen via deze weg een aantal aanbevelingen die zij zelf kunnen gebruiken binnen hun klas om de aandacht en concentratie en daarnaast de leesprestaties van kinderen te verbeteren.

Het toepassen van token economy heeft een meerwaarde om een optimaal groepsgevoel te creëren. Kinderen leren gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen voor de groep.

Ze leren samenwerken in de klas en in subgroepjes en ondersteunen elkaar om het doel samen te kunnen bereiken. Ze zijn enthousiast wanneer ze mogen meedenken, meedoen en meebeslissen. Het interactief betrekken van kinderen bij hun leerproces heeft een positieve uitwerking op de ontwikkeling. Het verdienen van tokens (in dit geval de losse puzzelstukjes die samen de gehele puzzel vormen) die vervolgens inruilen voor een leuke activiteit geeft kinderen een stimulans om ergens voor te werken. Ze zijn enthousiast, gemotiveerd, tonen inzet, doorzettingsvermogen en zien het geheel als een uitdaging om naar een bepaald doel toe te werken.

Al met al een uitdaging voor kinderen en leerkrachten om dit te gaan toepassen in de klas. Dit kan op verschillende momenten en in verschillende onderwijsmomenten.

Hoofdstuk 6

Discussie en reflectie

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de aanpak, de uitvoerbaarheid, de acceptatie, de effectiviteit en de tevredenheid over de aanpak binnen het onderzoek beschreven.

Ook geef een reflectie op mijn eigen leerproces.

6.1 Discussie onderzoek

6.1.1 Aanpak

Mijn onderzoek ben ik begonnen met eerste aanvankelijke vraagstelling in september 2008. Ik ben begonnen met de start van het nieuwe schooljaar en heb ik al enige ervaring opgedaan in de klas. Het onderzoek is toen onvoldoende van start gegaan omdat dit het eerste jaar was dat ik mijn 'eigen klas' kreeg en veel tijd nodig had om me in te werken in mijn eigen klas.

Bij de start van het schooljaar in 2009 heb ik kennis en ervaring opgedaan in de klas en heb ik de onderzoeksvraag opnieuw onder de loep genomen. Van hieruit ben ik gestart met mijn onderzoek. De onderzoeksvraag heb ik een behoorlijk aantal keren aangepast maar het doel waar ik naartoe wilde werken was duidelijk.

6.1.2 Uitvoerbaarheid

Het onderzoek is uitvoerbaar geweest in mijn klas maar kan in iedere klas uitvoerbaar kunnen zijn mits de kinderen aan dezelfde voorwaarden voldoen. De planning die ik voor mezelf gemaakt heb heeft een positieve bijdrage geleverd aan de uitwerking van het onderzoek. Dit geeft een tijdsbeeld weer van waaruit je aan de slag kunt gaan. Je hebt houvast aan het uitgestippelde tijdsplan en kunt de juiste stappen op het juiste moment nemen. Omdat het onderzoek nu in één jaar afgerond moet worden is het van belang dat je een strakke planning maakt en je hier ook aan houdt. Dit is niet altijd makkelijk omdat je dingen wel eens uitstelt.

6.1.3 Acceptatie

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in mijn eigen klas en was acceptabel voor de kinderen die eraan meewerkten. Feedback is verkregen van de kinderen die interactief meedenken, meedoen en meebeslissen tijdens het onderzoek. Zij zijn een inspiratiebron voor mij als leerkracht.

Op het schrijven van mijn onderzoek heb ik feedback gekregen van P. Scheurs (IB'er), collega E. Houden en J. Strouken (opleidingsdocent). Zij gaven me het advies om het meesterstuk SMART te beschrijven zodat er een overzichtelijk geheel bestaat. Daarnaast hebben ze me tips gegeven over de manier van schrijven. Ik schrijf zelf op een persoonlijke manier terwijl delen van het onderzoek zakelijk moeten zijn. En wat John zegt; 'schrijven is schrappen'.

Deze punten vind ik vanaf het begin van de opleiding al moeilijk en ik ben hier zeker nog lerende in. Toch heb ik het idee dat ik steeds weer een stapje verder kom en kritisch naar mezelf blijf kijken als leerkracht en deskundige. De feedback beschouw ik dan ook als opbouwend.

6.1.4 Effectiviteit

Het onderzoek zou zeker een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de aandacht en concentratie en de leesprestaties. Maar ik denk wel dat er meer factoren een rol spelen bij deze ontwikkeling. Het één is denk ik afhankelijk van het ander.

De strategie van token economy kan voor mijn idee niet losgekoppeld worden van bepaalde aspecten binnen de leeromgeving. Klassenmanagement heb je nodig om de organisatie binnen een klas op rails te zetten. Voor de kinderen moet er een veilige omgeving gecreëerd worden om te kunnen deelnemen aan het lees- en leerproces. Zonder vertrouwen in zichzelf, de klas en de leerkracht kan een kind zich onvoldoende ontwikkelen.

De lesstof die wordt aangeboden draagt mede bij aan de ontwikkeling van het lezen.

Het dagelijks aanbieden van leestaken zorgt voor voldoende herhaling en structuur waardoor de aandacht en concentratie verbeterd zal worden.

Ik heb wel ervaren dat het gebruik van token economy een positieve bijdrage heeft geleverd aan de samenwerking tussen de kinderen, het groepsgevoel dat geïntensiveerd is en de positieve uitstraling van één klas. Op deze manier is token economy te gebruiken als middel om aandacht en concentratie positief te stimuleren.

6.1.5 Tevredenheid over de aanpak

De aanpak van token economy is in mijn ogen naar tevredenheid uitgevoerd.

Het is een uitdaging voor leerkracht en kinderen om op deze manier te werken aan de aandacht, concentratie, leesprestaties en één klas. Collega's zien dit ook terug bij de kinderen en leerkracht door het enthousiasme, de inzet, het plezier en het doorzettingsvermogen om het doel te bereiken. Het geeft je een soort 'kick'.

Wanneer ik dit onderzoek opnieuw zou moeten uitvoeren zou ik de bovenstaande dingen zeker als beschermend zien en meenemen naar een vervolgtraject. Ik denk er zelfs over om de aanpak van token economy het volgend jaar weer op te pakken en dit goed voor te bereiden voordat het nieuwe schooljaar van start gaat.

6.2 Reflectie eigen leerproces

Inleiding

Toen ik twee jaar geleden startte met deze opleiding was ik heel erg benieuwd en nieuwsgierig naar hetgeen ik mee zou krijgen in mijn zogenaamde 'rugzak'. Ik dacht dat ik deze opleiding makkelijk naast een fulltime baan zou kunnen volgen. Dit is uiteindelijk ook wel gelukt maar het was toch een behoorlijke klus moet ik eerlijk toegeven. Ik zou het zo nog een keer overdoen maar dan zou ik het anders plannen dan ik nu heb gedaan. Ik stelde wel eens dingen uit waardoor ik uiteindelijk in tijdnood kwam. Dit zie ik als een leerdoel.

Ik heb veel interessante ervaringen opgedaan. Kennis die ik heb verkregen uit de kennisblokken neem ik mee naar mijn praktijk. Al met al zijn er positieve ervaringen geweest en leerpunten die zeer bruikbaar zijn voor een eventueel vervolg.

Terugkijkend op mijn onderzoek heb ik een groei doorgemaakt waarin ik veel positieve ervaringen heb opgedaan. Kinderen die meewerken aan het geheel door interesse te tonen, inzet, enthousiasme en doorzettingsvermogen laten zien. Dit roept bij mij veel waardering op voor de kinderen. Binnen de school heb ik collega's laten zien wat ik als leerkracht te bieden heb; waarin ik goed ben en waarin ik nog lerende ben. Dit geeft mezelf een goed gevoel en ik laat blijken dat ik voor de kinderen en de school sta.

Aan de hand van de Dublin Descriptoren wil ik laten zien dat ik onderzoekend heb geleerd en lerende ben ik het onderzoeken.

6.2.1 Kennis en inzicht

Voordat ik met de opleiding startte had ik weinig tot geen ervaring met het uitvoeren van een onderzoek. Ik was nog een leek op het gebied van leren en gedrag. Op de Pabo heb ik wel een onderzoek gedaan maar dit bleef bij een beperkte informatie op het gebied van gedrag en leren. De kennisblokken binnen de opleiding hebben me informatie gegeven die ik als leerkracht meedraag in mijn 'rugzak'. Met deze rugzak ben ik een onderzoek gaan starten waarin ik de didactische en pedagogische aspecten naar voren heb laten komen. Ik heb mijn kennis en inzicht laten zien binnen het speciaal basisonderwijs. Vooral het gebruik van een mindmap is een eye-opener geweest. Dit gebruik ik nu vaker voor mezelf wanneer ik een bepaalde analyse moet maken van bijvoorbeeld toetsresultaten. Daarnaast gebruik ik dit ook met de kinderen in de klas bijvoorbeeld ter uitbreiding van de woordenschat.

Tijdens het onderzoeken zelf heb ik de kennis van token economy, aandacht en concentratie en leesprestaties in de praktijk overgedragen. Daarnaast heb ik inzicht gekregen in het gehele onderzoek. Ik heb mijn deskundigheid in de praktijk kunnen vergroten.

6.2.2 Toepassen van kennis en inzicht

Het eerste jaar dat ik een eigen klas kreeg en ook begon met de opleiding (2008) ben ik regelmatig bij mijn maatje en de IB'er binnengelopen om dingen te vragen waar ik onvoldoende vanaf wist. Dit is op pedagogisch en didactisch gebied geweest. Ik kon mijn opgedane kennis en ervaringen van het eerste leerjaar meenemen naar het volgende schooljaar. Het tweede jaar heeft mij dan ook meer zekerheid gegeven waardoor ik minder afhankelijk was van mijn maatje en de IB'er. Ik ben nu zelfstandiger geworden.

De kennis die ik heb vernomen binnen de tweejarige opleiding heb ik dus ook toegepast in de praktijk waaronder mijn onderzoek en individuele- en groepscasus. Vaktaal pas ik regelmatig toe terwijl ik mezelf daar niet bewust van ben. Een voorbeeld is de analyse van de deelvaardigheden die ik met collega E. Houben heb uitgevoerd. E. Houben vroeg zich bij bepaalde termen af wat dit betekende. Ik gebruik in de praktijk bepaalde termen vaker in mijn beschrijvingen en daarom is dit voor mij dan ook vanzelfsprekend. Ik merk dus dat ik onbewust kennis toepas die voor een ander nog onvoldoende bekend is.

Alle kennis en ervaringen en toepassingen waarin ik de afgelopen twee jaar bekwaam ben geworden zijn voor de toekomst een positief fundament waarop ik verder kan gaan bouwen.

6.2.3 Oordeelsvorming

Sinds drie jaar werk ik binnen het speciaal basisonderwijs. Toen ik daar als vervangster startte had ik weinig tot geen kennis en ervaring binnen dit onderwijs. Toch verwachtte ik van mezelf dat ik op didactisch en pedagogisch gebied de verantwoordelijkheid moest nemen om de kinderen een kans te bieden zich te ontwikkelen. Hierin leer je jezelf goed kennen en stel je eisen aan jezelf. Je wordt met beide benen op de grond gezet en blijft kritisch naar jezelf kijken. Ik ben hierin dan ook sterk gegroeid. Ondanks dat ik nog onvoldoende bekwaam was in verschillende methodieken en manieren van aanpak (interventies) moest je toch de klas 'draaien' en zorgen dat de kinderen zich ontwikkelen. Op basis van de vervangingen, onvoldoende kennis en beperkte ervaringen maar met veel inzet en nieuwsgierigheid om te leren, heb ik mezelf als leerkracht geprofileerd en na een jaar een

vast contract en eigen klas gekregen.

6.2.4 Communicatie

Tijdens mijn vervangingen speelde communicatie een belangrijke en grote rol. Ik was toch deels afhankelijk van collega's omdat ik nog een leek was. Ik wilde me hierin wel als leerkracht laten zien en vooral ook laten zien wat ik in mijn mars had, maar ik wilde ook graag kunnen terugvallen op collega's wanneer er vragen zijn.

Ik ben persoonlijk iemand die de kat uit de boom kijkt wanneer zich nieuwe situaties voordoen. Wanneer je aan het vervangen bent kan dit niet altijd omdat je meteen jezelf moet bewijzen. Hierin ben ik zeer zeker gegroeid. Je leert collega's beter kennen en voelt je op je gemak en geaccepteerd.

Communicatie is een belangrijk onderdeel in mijn gehele leerproces geweest.

Ten eerste de kinderen waarmee ik dit onderzoek uitvoer. Zij zijn een inspiratiebron geweest om het onderzoek op een goede manier te kunnen starten, uitvoeren en af te sluiten.

De interactie met de kinderen is van belang om met behulp van eigen inbreng, invloed te hebben op hun eigen leerproces. Voor mij is het van belang om een doel te kunnen bereiken waar je samen naartoe werkt.

Communicatie binnen de school heeft plaatsgevonden met collega's en deskundigen waaronder E. Houben (leerkracht), P. Scheurs (IB'er), H. (psychologe), R. (speltherapeute) en J.(directeur). Zij hebben me begeleid bij het schrijven van het onderzoek en ondersteund in het uitvoeren van het onderzoek. Dit heb ik als positief ervaren. Er waren namelijk ook wel eens momenten dat ik het even niet meer zag zitten met het onderzoek en collega's gaven me dan weer een duwtje in de rug waardoor ik er weer tegenaan kon gaan.

Kennis en inzicht dat ik heb verkregen via mijn onderzoek, gericht op de toepassing van token economy in relatie tot de aandacht, concentratie en leesprestaties, probeer ik over te brengen naar collega's en deskundigen binnen onze school. In het nieuwe schooljaar zal ik dan ook de presentatie geven wat betreft mijn onderzoek om collega's te laten zien welke leuke en positieve effecten een bepaalde aanpak kan bieden.

6.2.5 Leervaardigheden

Ik ben altijd al iemand geweest die goed wil plannen. Dit had ik op de Pabo al en zelfs daarvoor. Dit geeft mij duidelijkheid en structuur zodat ik weet waar ik aan toe ben. Ik ben iemand die alles graag onder controle heeft, ook al is dit niet altijd mogelijk. Ik kijk kritisch naar mezelf en kan mezelf hierin bijsturen. Soms kan ik ook te hoge eisen stellen en vindt het dan moeilijk om hierin een draai te vinden.

De aanpak/planning die ik voor mijn onderzoek heb gemaakt heeft een belangrijke rol gespeeld. Soms stel je dingen uit waardoor je in tijdnood kunt komen. Een leerdoel voor mij is dan ook het consequent toepassen van de planning. Voor mij zou het zelfs van belang zijn dat er iemand is die een 'stok achter de deur houdt'. Regelmatig terugkoppelen en tussenevaluaties plannen is voor mij dan ook van belang. Door middel van dit onderzoek ben ik mezelf ervan bewust geworden welke kennis ik bezit en hoe ik dit overbreng naar kinderen en collega's. Ik ben gegroeid in mijn ontwikkeling op didactisch en pedagogisch gebied. De kennis en ervaring die ik nu bezit heb ik in mijn rugzak en zal ik meedragen als basis om me verder te ontwikkelen. De toepassing van token economy heeft een positief effect gehad op de kinderen in de klas en op mezelf als leerkracht. Het geeft mij een 'kick' om te zien welk effect dit onderzoek heeft gehad en wat je ervoor terug krijgt. Net zoals de

kinderen word en voel ik me als leerkracht competenter. Je maakt een groeiproces door dat niemand je meer kan afnemen.
In de toekomst kan ik mijn opgedane kennis en leerervaringen als fundament gebruiken voor een nieuw onderzoek.

Samenvatting

In de voorgaande hoofdstukken is een onderzoek beschreven waarin ik als student een tweejarige opleiding 'gespecialiseerd leerkracht' heb gevolgd.

Hieronder volgt een samenvatting van alle hoofdstukken waarin de belangrijkste ondervindingen, resultaten en conclusies worden beschreven.

Mijn onderzoek heeft plaats gevonden op SBO De Balans.

De vraagstelling luidt als volgt; *Draagt Token Economy bij aan het verbeteren van aandacht en concentratie tijdens het zelfstandig verwerken van leesopdrachten door kinderen van groep 3 uit het speciaal basisonderwijs en leidt dit tot verbeterde leesprestaties?*

De eerste stap was het zoeken naar literatuur over de belangrijkste begrippen die met het onderzoek te maken hadden; token economy (bekrachtig voor gedragsverandering), aandacht en concentratie, taakgerichtheid en aanvankelijk lezen.

Aan de hand daarvan zijn er met behulp van de IB'er een aantal kinderen uitgekozen die deel mochten nemen aan dit onderzoek. Uitgaande van kinderen die moeite hebben met aandacht en concentratie en het uitsluiten van kinderen die moeite hebben met lezen omdat dit invloed kan hebben op aandacht en concentratie.

Door het afnemen van het tijdsteekproef formulier, de Bourdon Vos en de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen heb ik een beeld gekregen over de beginsituatie ten aanzien van mijn vraagstelling.

Daarna heb ik met de klas een doel en regels opgesteld en een bekrachting (activiteit) gezocht voordat er gestart kon worden met de toepassing van token economy. De tijdsduur van de token economy was 5 weken. Na toepassing van de token economy heb ik nogmaals de testen afgenomen om de resultaten te kunnen vergelijken en conclusies te kunnen trekken.

Uit de resultaten is gebleken dat de toepassing van token economy een positief effect heeft gehad op de aandacht, concentratie en leesprestatie van de deelgenomen kinderen.

De groei in aandacht, concentratie en de leesprestaties heeft niet alleen effect gehad vanwege de toepassing van Token Economy maar heeft ook met de leerbaarheid van kinderen, de zelfredzaamheid en de aangeboden leerstof te maken. Ook heeft de toepassing van T.E. een positieve bijdrage geleverd aan het groepsgevoel van de hele klas. Alle kinderen hebben een steentje bijgedragen, inzet getoond, doorzettingsvermogen, motivatie en enthousiasme laten zien.

Vanuit deze positieve ervaring heb ik mezelf als leerkracht kritisch bekeken en mijn eigen competenties beschreven.

Ik ben tijdens dit onderzoek zeker een ervaring rijker geworden maar daarnaast ben ik mezelf bewust geworden van de kennis die ik me eigen heb gemaakt.

Ik heb een goede ontwikkeling doorgemaakt en ben op weg naar meer professionalisering en deskundigheid als leerkracht en gespecialiseerd leerkracht!

Conclusie:

Token economy is een perfect middel om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren, bij welke activiteit dan ook. Het draagt bij tot de groei van sociale vaardigheden en het heeft een positieve invloed op de groepsactiviteiten en het saamhorigheidsgevoel.

Literatuur

Kennisblokken

Oktober 2008 - algemene inleiding – handelingsgericht werken

November 2008 - Stappen in planmatige lijn

December 2008 – begeleidingsmethodieken - toegepaste gedragstheorie

Januari 2009 – Klassenmanagement

Februari 2009 - Capita selecta - ADHD

Boeken

Booth, T. en M.Ainscow (2009) Index voor inclusie
Apeldoorn: Fontys OSO & Garant uitgevers n.v.

Clijsen, A.(2007) Handreiking 1-zorgroute
WSNS plus en KPC Groep

Harinck, F (2007) basisprincipes praktijkonderzoek
Apeldoorn: Garant uitgevers n.v.

Jeninga, J(2008) Professioneel omgaan met gedragsproblemen
Baarn: HBuitgevers

Måhlberg, K. en Sjöblom, M (2008) Oplossingsgericht onderwijs
Apeldoorn: Fontys OSO en Garant uitgevers n.v.

Van Neer R. (1986) Concentratie op school. Omgaan met het concentratievermogen van de leerling.
Tilburg: Zwijsen b.v

Struiksma, A.J.C. en van der Leij, A. en Vierijra, J.P.M. (2009) Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen (DTLAS)
Amsterdam: VU uitgeverij

Swetts en Zeitlinger (1998) Bourdon Vos
Nijmegen: Hartcourt Assessment BV

Internet

Token economy: op 26 oktober 2009 ontleend aan
<http://www.minddisorders.com/Py-Z/Token-economy-system.html>

Token economy: op 26 oktober 2009 ontleend aan
http://www.kidsmakingchange.com/TokenEconomy/cms/Token_Economy.html

Token economie: op 26 oktober 2009 ontleend aan
(2007, 30 mei). In *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. Aspecten 20:11, 9 augustus 2007,
vanaf http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Token_economy&oldid=134551181

Token economie: op 26 oktober 2009 ontleend aan
(nd). *Merriam-Webster's Medical Dictionary*. Aspecten 09 augustus 2007, vanaf
Dictionary.com website: http://dictionary.reference.com/browse/token_economie

Bourdon Vos: op 16 november 2009 ontleend aan
<http://www.pearson-nl.com/producten/29-bourdon-vos-bourdon-vos-test.html>

BF Skinner: op 20 januari 2010 ontleend aan
(2007, 7 augustus). In *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. Aspecten 20:13, 9 augustus 2007,
vanaf [http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=B. F. Skinner&oldid=149760020](http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=B._F._Skinner&oldid=149760020)

Deelvaardigheid (2000). Geraadpleegd op 20 februari 2010,
<http://www.taalsite.nl/bibliotheek/lexicon/00075/>

Operante conditionering: op 20 januari 2010 ontleend aan
(2007, 1 augustus). In *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. Aspecten 20:14, 9 augustus 2007,
vanaf http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Operant_conditioning&oldid=148520625

Deelvaardigheden: op 28 mei 2010 ontleend aan
DTLAS; <http://www.vuuitgeverij.nl/dtlas>

Bijlagen

Bijlage 1	Groepsplan
Bijlage 2	Beschermende en belemmerende factoren
Bijlage 3	Mindmap ruilversterker en afbeelding van de puzzel.
Bijlage 4	Analyse tijdsteekproef formulier
Bijlage 5	Analyse deelvaardigheden
Bijlage 6	Analyse Bourdon Vos

Bijlage 1 Groepsplan

Groepsplan voor de periode: maart 2010 – mei 2010 Vakgebied: aanvankelijk lezen School: SBO de Balans Groep: OB2 Leerkracht: Leonie Betrokkenen: de kinderen uit OB2					
Pedagogisch aspect: concentratievermogen uitbreiden. Methode: Veilig Leren Lezen (VLL) en token economy					
Groep/namen	Wat wil ik bereiken: Doel	Inhoud (wat bied je aan)	Aanpak/ methodiek (hoe bied je het aan)	Organisatie	Evaluatie
Niveau 1 Basisaanbod OB2 Alle kinderen	- ik zou mijn concentratie willen verbeteren tijdens het zelfstandig verwerken van een leesles.	- klassikale instructie voor de hele klas. - timetimer waarmee de tijd van het zelfstandig werken wordt weergegeven. - voldoende verwerking -en verdiepingsstof waarmee de kinderen zelfstandig aan de slag kunnen. - looprondes van voornamelijk de stagiaire. - fotopuzzel van de klas. - samen opgestelde	1. kringgesprek houden waarin beschermende en belemmerende factoren m.b.t. het aanvankelijk leesproces, op pedagogisch aspect besproken worden. 2. kringgesprek houden waarin ruilversterkers worden verzameld. En vervolgens wordt er gezamenlijk een ruilversterker gekozen en drie duidelijke regels opgesteld. Daarnaast worden er groepsnamen bedacht, die in de vorm van een	<u>Frequentie</u> Dagelijks worden de regels herhaald vooraf aan de zelfstandige verwerking. Op ma-di-do kunnen de groepjes twee puzzelstukjes verdienen of inleveren. En op woe-vrij kunnen ze één puzzelstukje verdienen of inleveren.. Wekelijks worden de	<u>Product</u> Het compleet maken van de puzzel en hiervoor een ruilversterker in de vorm van een activiteit inruilen. <u>Proces</u> Tijdens de zelfstandige verwerking houdt de leerkracht nauwlettend in de gaten of de kinderen zich aan de regels houden en kinderen elkaar ondersteunen wanneer ze hier nog moeite mee hebben.

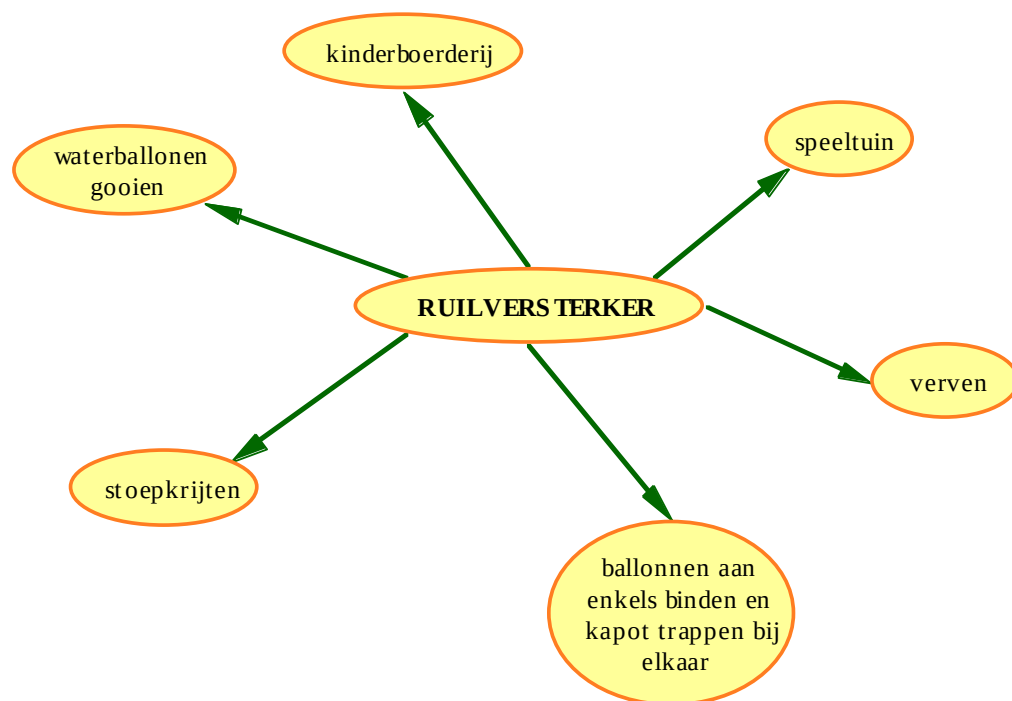
		regels. - ieder groepje heeft een eigen 'spaarpotje' waarin de puzzelstukjes worden verzameld. <u>Materialen</u> - veilig leren lezen (VLL) - fotopuzzel van de klas bestaande uit 116 stukjes. - drie 'spaarpotjes'.	pictogram op de 'spaarpotjes' worden geplakt. 3. De voorbereidingen worden door de leerkracht uitgevoerd om te kunnen starten met token economy. 4. Er wordt een start gemaakt met de uitvoering van de token economy. 5. Na de klassikale instructie wordt controle gevraagd m.b.t. de zelfstandige verwerking en daarnaast worden de regels herhaald. 6. Tijdens de zelfstandige verwerking maakt de stagiaire iedere tien minuten een loopronde, waarin vragen gesteld kunnen worden. 7. Na elke zelfstandige verwerking van een leesles worden de	puzzelstukje op een groot stuk karton tot één geheel gebracht, tot dat de puzzel helemaal in elkaar past. <u>Voortgang</u> De voortgang wordt bijgehouden door dagelijks te evalueren over de zelfstandige verwerking en de daarbij behorende regels.	
--	--	---	--	--	--

			regels teruggepakt en gekeken welke groep zich daaraan gehouden heeft. Naar aanleiding daarvan krijgt een groep een puzzelstukje of moeten ze er eentje inleveren. 8. Wekelijks worden de verzamelde puzzelstukjes in samengebracht tot één geheel.		
--	--	--	---	--	--

Bijlage 2 Beschermende en belemmerende factoren

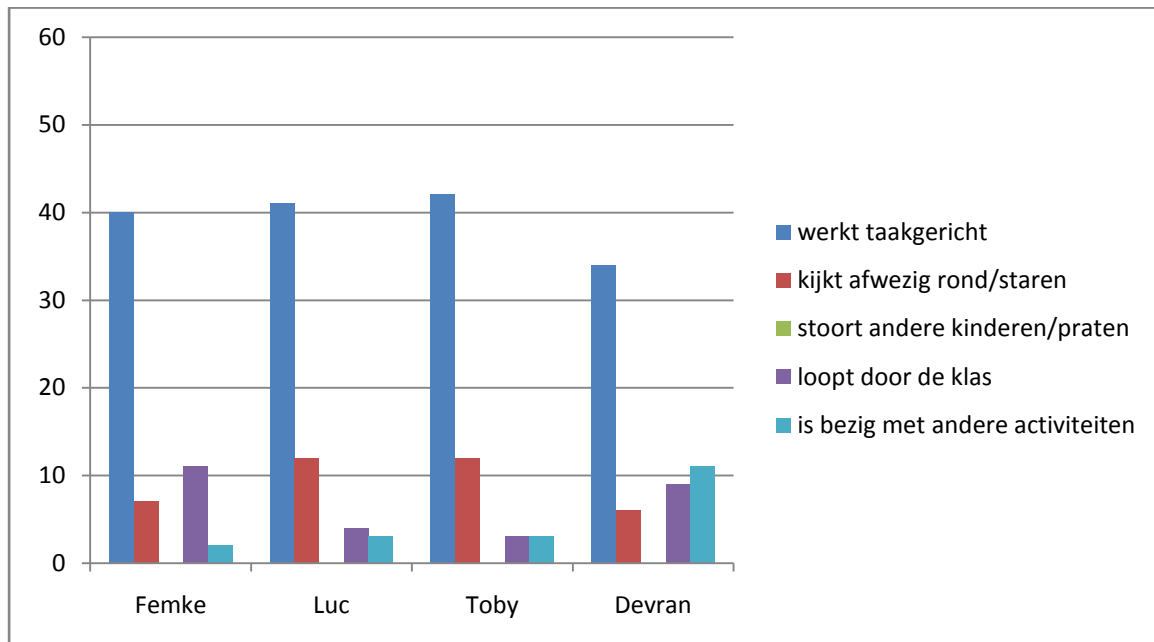
Beschermende factoren	Belemmerende factoren
We zitten in groepjes.	De uitleg duurt soms lang. Is afhankelijk van het aantal gemaakte taken die gedaan moeten worden.
We mogen elkaar bij onduidelijkheden helpen wanneer het stoplicht op oranje staat.	We kunnen soms minder goed opletten tijdens de uitleg.
Je mag de juf een vraag stellen als het stoplicht op groen staat.	We hebben moeite om alle taken af te maken.
De juf legt duidelijk uit wat de taken zijn.	Meteen vragen stellen, zonder eerst zelf na te denken en/of te lezen.
Juf D. Nijssen (stagiaire) maakt vaak een loopronde om ons te helpen.	We praten soms voor onze beurt tijdens de uitleg.
Als je tijdens de uitleg een vraag hebt, kun je vinger opsteken en geeft de juf een beurt.	Monden dicht tijdens het rode stoplicht is nog wel eens moeilijk.

Bijlage 3 Mindmap ruilversterker en afbeelding van de puzzel

Bijlage 4 Analyse tijdsteekproef formulier

0-meting januari 2010

Analyse

De observaties zijn gedaan tijdens een zelfstandige verwerkingsles van het aanvankelijk lezen. De kinderen laten in 20 minuten werktijd 60 verschillende gedragingen zien.

Allen laten ze een bepaalde mate van taakgerichtheid zien.

En daarnaast zie je nog andere gedragingen.

Femke loopt bijvoorbeeld geregeld door de klas omdat ze van taak wisselt.

Luc kijkt regelmatig rond in de klas, net als Toby.

Devran is daarentegen bezig met andere activiteiten tijdens het zelfstandig werken zoals het steeds weer opnieuw gummen en het opruimen van de gum.

Wanneer je dit geheel omrekent naar procenten, laat dit het volgende zien;

Femke werkt 67% taakgericht.

Luc werkt 68% taakgericht.

Toby werkt 70% taakgericht.

En Devran werkt 57% taakgericht.

Conclusie

Volgens de theorie geldt over het algemeen (landelijk gezien) dat kinderen die 70% van de tijd taakgericht werken een aanvaardbaar gemiddelde behalen op hun ontwikkeling.

De conclusie die ik hieruit kan trekken is dat Toby voldoet aan het landelijk gemiddelde gezien de taakgerichtheid. Femke en Luc zitten net onder het gemiddelde en Devran werkt nog onvoldoende taakgericht.

Een verklaring waarom de taakgerichtheid onder het gemiddelde ligt heeft te maken met het feit dat we een SBO zijn.

Deze kinderen zitten op het SBO omdat ze allemaal een probleem- en/of achterstand hebben in hun ontwikkeling op didactisch of pedagogisch gebied.

Femke is op het SBO geplaatst omdat ze een auditief verwerkingsprobleem heeft.

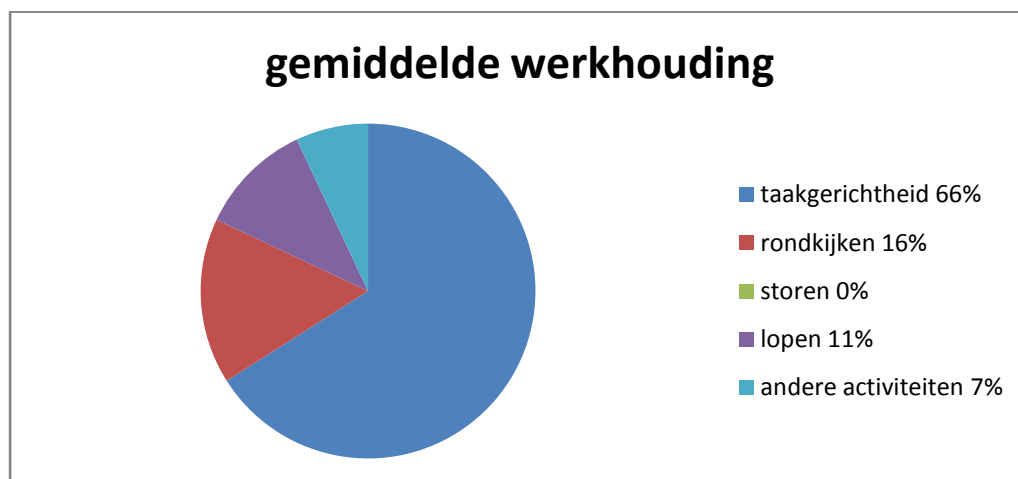
Luc is binnen het SBO geplaatst vanwege zijn taal-spraakontwikkeling en daarnaast heeft hij PDD-NOS.

Devran is geplaatst binnen het SBO omdat hij een behoorlijke taalachterstand heeft en daarnaast een laag IQ heeft (68).

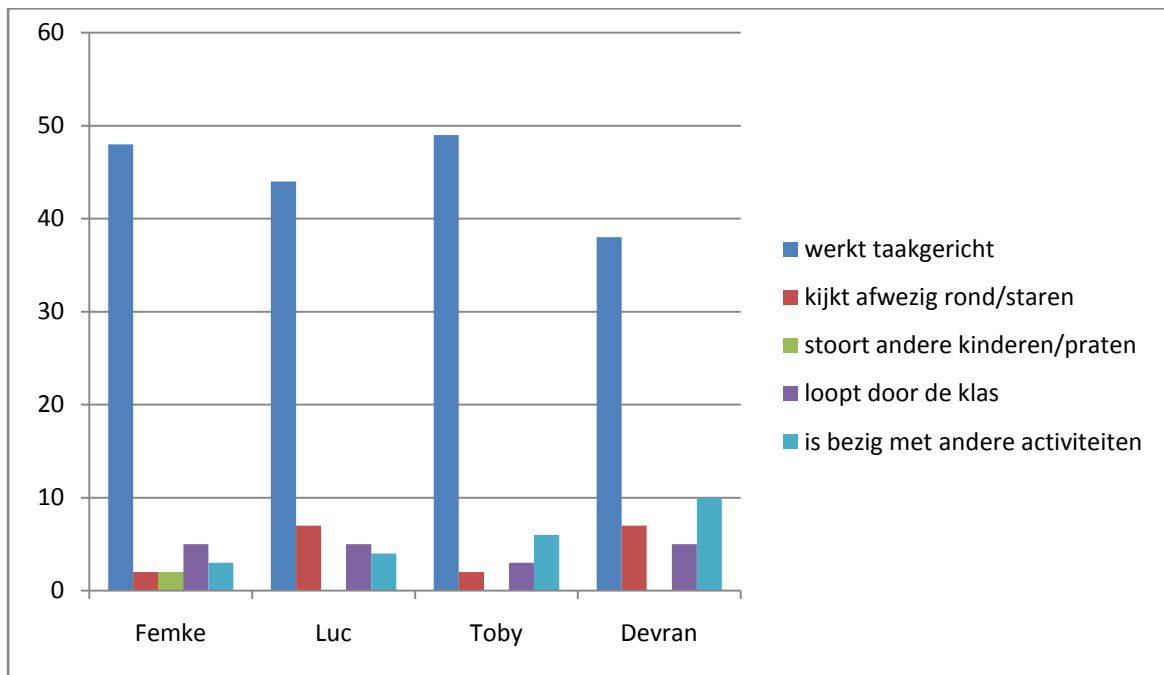
Toby is binnen het SBO geplaatst vanwege een grote spraak-taalachterstand.

Dit zou ook een verklaring kunnen zijn. Daarnaast kan het ook te maken hebben met de instructie van de leerkracht. Een effectieve instructie, de aandacht van de kinderen tijdens de instructie, het begrijpen van de instructie, de variatie en differentiatie op de taken zijn van groot belang. Dit zijn namelijk allemaal zaken die betrekking hebben op het goed kunnen verwerken van een taak.

In het diagram hieronder is de gemiddelde werkhouding berekend van alle vier de kinderen samen. Ze scoren hierbij een gemiddelde taakgerichtheid van 66%. Dit houdt in dat het net onder het landelijk gemiddelde ligt.

0-meting juni 2010

Analyse

De observaties zijn gedaan tijdens een zelfstandige verwerkingsles van het aanvankelijk lezen. De kinderen laten in 20 minuten werktijd 60 verschillende gedragingen zien. Allen laten ze een bepaalde mate van taakgerichtheid zien. Daarnaast zie je nog andere gedragingen.

Alle kinderen lopen enkele keren door de klas om van taak te wisselen. Femke stoort een kind twee maal door een vraag te stellen terwijl het stoplicht op rood staat.

Luc en Devran kijken regelmatig rond in de klas en naar anderen kinderen. Toby en Femke doen dit een enkele keer.

Devran is veelvuldig bezig met andere activiteiten tijdens het zelfstandig werken zoals gummen, het kijken in een leesboek en het zoeken naar de juiste bladzijde in het werkboek.

Wanneer je dit geheel gaat omrekenen naar procenten, laat dit het volgende zien;

Femke werkt 80% taakgericht.

Luc werkt 73% taakgericht.

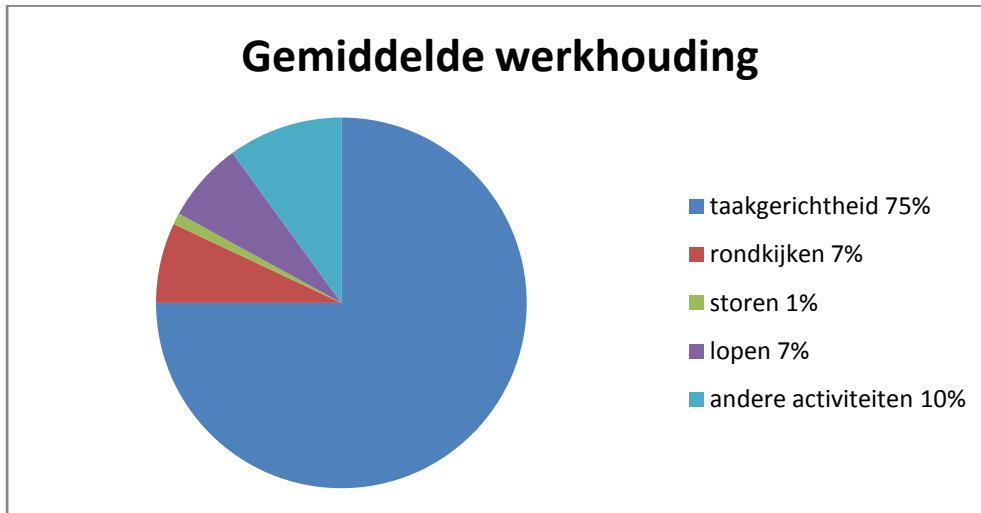
Toby werkt 82% taakgericht.

En Devran werkt 63% taakgericht.

Conclusie

De conclusie die ik uit de grafiek kan trekken is dat drie van de vier kinderen nu boven het gemiddelde scoort. Er is dus een zichtbare vooruitgang te zien op de zelfstandige verwerking. Devran heeft wel nog moeite met de zelfstandige verwerking en ligt nog onder het landelijk gemiddelde. Dit heeft waarschijnlijk te maken met zijn laag IQ en zijn leerbaarheid (zwakke taalontwikkeling en woordenschat).

In het cirkeldiagram hieronder is te zien dat ze als subgroep gezien een gemiddelde scoren van 75% taakgerichtheid. Dit is boven het landelijk gemiddelde. Gemiddeld gezien zijn ze in totaal gegroeid in hun ontwikkeling op de zelfstandige verwerking van een taak.

Samenvatting beide 0-metingen

Alle vier de kinderen hebben een vooruitgang laten zien wat betreft de taakgerichtheid tijdens het zelfstandig werken van een leesles.

Landelijk gezien scoren ze nu boven het gemiddelde taakgerichte werkgedrag.

Dit kan te maken hebben met de diversiteit van de taken, de uitleg van de leerkracht, de aandacht tijdens het uitleg en de aandacht en concentratie tijdens de zelfstandige verwerking.

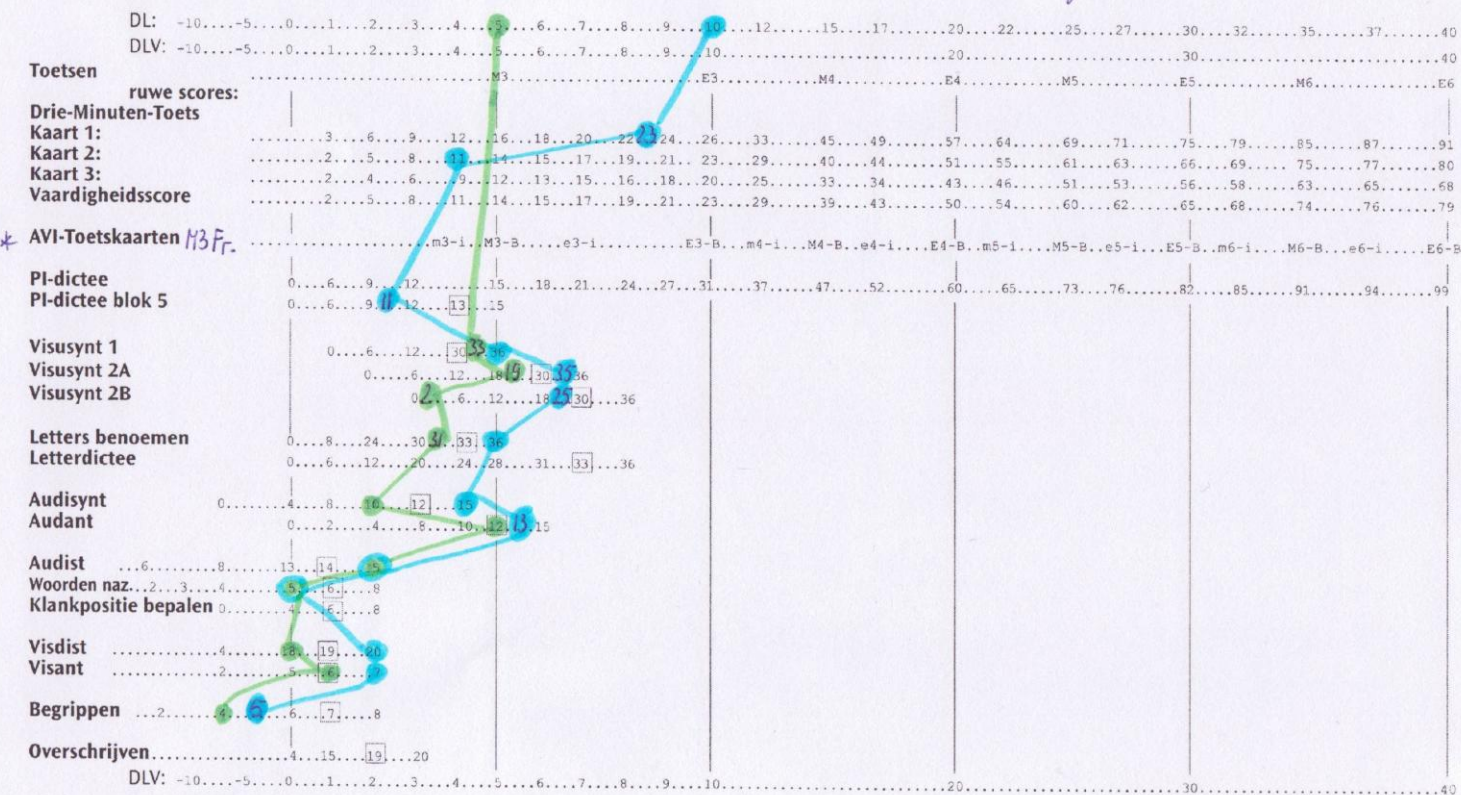
Bijlage 5 Analyse deelvaardigheden

Devran

VU Uitgeverij

Profielkaart voor toetsen van technisch lezen en spellen

• datum eerste onderzoek januari 2010 did.lft.: 5 naam: Devran
 • datum vervolgonderzoek 6 juni 2010 did.lft.: 10 datum: 11/11
 • datum vervolgonderzoek _____ did.lft.: _____ geboren: 4-8-2002
 • datum vervolgonderzoek _____ did.lft.: _____ leeftijd: 7 jaar

* M3 is frustratie

Analyse Devran; januari 2010

Geboortedatum; 04-08-2002

Devran is 7 jaar. Hij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO).

Het is januari. Zijn didactische leeftijd is dus 5 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

Op basis van het onvoldoende letterkennis, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest, is gekozen om de DMT niet af te nemen.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

NVT.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Naar aanleiding van stap 1, zal ik ook stap 3 niet afgenomen worden, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Devran een score van 33 in 1.08min. Devran leest alle woorden herkenkend. Hij leest nog niet binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal).

Omdat er een voldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A afgenomen.

Devran haalt hier een score van 26 in 2.24 min. Hij leest hier veelal met de directe woordherkenning en ook nog een klein gedeelte spellend.

Devran laat dus zowel een directe woordherkenning als een spellende leesstrategie zien. Dit heb ik gediagnosticeerd aan de hand van de tabel voor het omzetten van de ruwe score in een DLV op blz. 127 van de DTLAS. Daarnaast leest hij niet binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest.

Omdat er ook een onvoldoende score is behaald visusynt 2A wordt visusynt 2B niet meer afgenomen.

Op de toets letters benoemen benoemt Devran 31 letters goed. Dit heeft ten eerste te maken met het feit dat nog niet alle letters aangeboden zijn (ou-au-ei-ch-ng)

De aangeboden letters zijn allemaal beheerst.

Op de audisynt scoort 12 goed. De mkm woorden zijn beheerst. Moeite heeft hij met de mmkm, mkmm en mmkmm woorden.

De volgende stap is verder onderzoek naar basale 'visuele' deelvaardigheden en basale 'auditieve'.

Visueel

De visdist wordt behaald met een score van 18. Dit is een DLV van 0. Devran herkent twee dezelfde letters en omcirkelt deze. Die h wordt als k omcirkelt en de ie als ei.

De visant wordt gescoord met 6. Dit is de drempelwaarde en dat betekent dat Devran een DLV heeft van 1.

Devran zoekt de letters van de woorden gestructureerd. De b wordt als d omcirkeld.

Op de begrippen scoort Devran 4. Dit is een DLV van -5.

De begrippen daarna, ervoor, volgende en erachter zijn onbekend.

Auditief

De audist wordt behaald met een score van 15. Dit is de referentiescore.

Devran hoort bij alle woorden of de letters verschillend of hetzelfde zijn.

Het nazeggen van woorden behaald hij met een score van 5. Dit is een DVL van 0. Dit ligt onder de drempelwaarde van 6.

Devran weet de volgorde van 4 woorden achter elkaar niet juist weer te geven.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

Omdat het aanbod van de letters nog niet voldoende aangeboden is, is gekozen om het aanvankelijk spellen niet af te nemen.

Samenvatting

Devran leest losse woorden in de visusynt afname gemiddeld 50% direct herkenkend , 40% spellend en nauwkeurig, 13% direct fout (dus radend) en 15% spellend fout.

De letterkennis is onvoldoende gezien zijn didactische leeftijd. Dit heeft te maken met het aanbod van de letters.

De auditieve vaardigheden zijn beheerst. Hij heeft bij beide de referentiescore behaald.

MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest hij herkenkend.

De visuele vaardigheden is gedeeltelijk behaald. Het herkennen van twee dezelfde letters (visdist) is onvoldoende, net als de begrippen. De visant is voldoende.

Analyse Devran; juni 2010

Geboortedatum; 04-08-2002

Devran is 7 jaar. Hij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO). Het is juni. Zijn didactische leeftijd is dus 10 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

DMT 1B	
Aantal gelezen	26
Aantal fout	3
Totaal aantal goed	23
Direct goed	26
Direct fout/goed	
Spellend goed	
Spellend fout/goed	
Direct fout	3
Spellend fout	
Spellen	
overgeslagen	
herhaald	

Ruwe score is 26.

De score op kaart 1 verwijst, volgens figuur 6.1 op blz. 70 van de DTLAS, naar kaart 2.

DMT 2B	
Aantal gelezen	14
Aantal fout	3
Totaal aantal goed	11
Direct goed	8
Direct fout/goed	
Spellend goed	3
Spellend fout/goed	
Direct fout	3
Spellend fout	
Spellen	
overgeslagen	
herhaald	

Ruwe score is 14.

De score op kaart 2 verwijst, volgens figuur 6.1 op blz. 70 van de DTLAS, naar stap 4, de start op niveau 2, met visusynt 2B.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

Bij het lezen van de losse woorden van kaart 1 leest Devran alles met de directe woordherkenning. De letterkennis is voldoende. De auditieve synthese lijkt in orde.

Bij het lezen van de losse woorden van kaart 2 leest Devran veelal direct. Enkele woorden worden spellend gelezen.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Op basis van de score van 25 op kaart 1 (zie stap 1) wordt binnen stap 3 nog gekeken naar AVI-kaart M3B. Hier blijkt dat Devran moeite heeft met het tempo en de nauwkeurigheid. Alle woorden worden herkend gelezen, maar hierin maakt hij geregeld directe fouten, slaat woorden over of voegt er woorden aan toe. Het lezen van de tekst op niveau M3B is nog te moeilijk om gebruik te kunnen maken van de context.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Devran een score van 36 in 0.44 min. Hierin leest Devran leest volledig herkend en zelfs binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal).

Omdat er een voldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A afgenomen.

Devran haalt hier een score van 35 in 1.39 min. Hij leest nog altijd met de directe woordherkenning. Op tempo leest hij niet binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest.

Omdat er nog een voldoende score is behaald visusynt 2A wordt visusynt 2B ook afgenomen.

Devran laat hier een score van 26 in 1.54 min. zien. Devran laat hierin zowel een directe woordherkenning als een radende leesstrategie zien. Dit heb ik gediagnosticeerd aan de hand van de tabel voor het omzetten van de ruwe score in een DLV op blz. 127 van de DTLAS.

Daarnaast leest hij niet meer binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest.

Op de toets letters benoemen benoemt Devran 36 letters goed. Hij heeft alle letters beheerst.

Op de audisynt scoort hij nu 15 Dit is de referentie score.

Verder onderzoek naar basale 'auditiële' en basale 'visuele' deelvaardigheden is niet nodig.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

PI-dictee, blok 5	
Aantal goed	11
Aantal fout	3
Voorbeelden fouten	bui-buij / fiets- fiets / vlug-ulug / zwart-zwrag * motorisch gezien zwak handschrift.
Kwalitatieve analyse PI-dictee, blok 5	
<i>T.1 fouten met betrekken tot het juiste teken, zonder omkeringen</i>	1
<i>T.2 fouten met betrekken tot het juiste teken, met omkeringen</i>	
<i>K.1 fouten met betrekken tot weglaten van klank/klankgroep</i>	1
<i>K.2 fouten met betrekken tot toevoegen va klank/klankgroep</i>	
<i>K.3 fouten met betrekken tot verwisseling in volgorde van klanken</i>	
<i>5.1 klankzuivere woorden van niveau KM</i>	
<i>5.2 klankzuivere woorden van niveau MK</i>	1
<i>5.3 klankzuivere woorden van niveau MKM</i>	
<i>5.4 klankzuivere woorden van niveau (M)KMM</i>	1
<i>5.5 klankzuivere woorden van niveau MMK(M)</i>	1
<i>5.6 klankzuivere woorden van niveau MMKMM</i>	1

DLE: 10	Drempelwaarde 7
DVL: 4	

Verder onderzoek naar letterdictee is nodig.

Onderzoek naar auditieve audant is niet nodig.

Letterdictee wordt behaald met een score van 36. Dit is de referentiescore.

Verder onderzoek naar visuele en auditieve vaardigheden is niet nodig.

Samenvatting

Volgens de tabel op blz. 121 van de DTLAS waarin ik de DLV heb vergeleken met de score van de DMT is Devran zijn DLV van de leesvaardigheid ongeveer 8 maanden. Dit is hoger dan de referentiescore van 5 maanden die hoort bij M3. Devran heeft 10 maanden leesonderwijs gehad en zou een niveau moeten halen van E3 met als referentiescore 10. Hij behaalt op DMT 2 een leesvaardigheid van 4 maanden. Omdat zijn didactische leeftijd 10 maanden is voldoet hij niet aan die standaard. Dit komt ook omdat hij op het SBO zit. In één schooljaar worden er 9 kernen aangeboden. Dit is 2/3 van wat er op een basisschool wordt aangeboden.

Devran leest losse woorden in de DMT 1 afname 96% herkenkend en 4% spellend en nauwkeurig. In de DMT 2 afnamen leest hij 79% herkenkend en 21% spellend.

Bij de visusynt leest hij de woorden direct herkenkend maar ook direct fout en dus radend.

De letterkennis is voldoende gezien zijn didactische leeftijd. De auditieve vaardigheden zijn beheerst. Hij heeft bij beide de referentiescore behaald. Het lezen van tekst is nog te complex. Hij heeft geen houvast aan de context van het verhaal omdat hij nog te zeer met decoderen bezig is. Frequentie woorden leest hij wel herkenkend. Ook MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest hij herkenkend.

Het spellen ligt onder het gemiddelde niveau. De referentiescore is 13 en Devran behaalt 11. Dit houdt in dat hij een DLV behaalt van bijna 3. Dit zou een DLV van 4 zijn als je naar de referentiescore zou kijken.

Devran beheerst wel de letterkennis en de auditieve vaardigheden maar kan dit niet integreren in een spellingsdictee.

Naar aanleiding van de DTLAS afname volgt nu het handelingsplan dat geschreven is voor de verdere begeleiding van Devran dit schooljaar. In het handelingsplan is beschreven dat Devran zowel extra instructie in de groep als RT blijft volgen.

De groei

Wanneer beide profielkaarten met elkaar vergeleken worden kun je hieruit concluderen dat er vooruitgang is te zien.

Over het algemeen scoort Devran in februari 4 van de 11 onderdelen voldoende. Dit 36%.

In juni behaalt Devran 8 van de 15 vaardigheden voldoende. Dit is 53%.

Dit is nog steeds onvoldoende is de gehele lijn maar er is wel vooruitgang te zien.

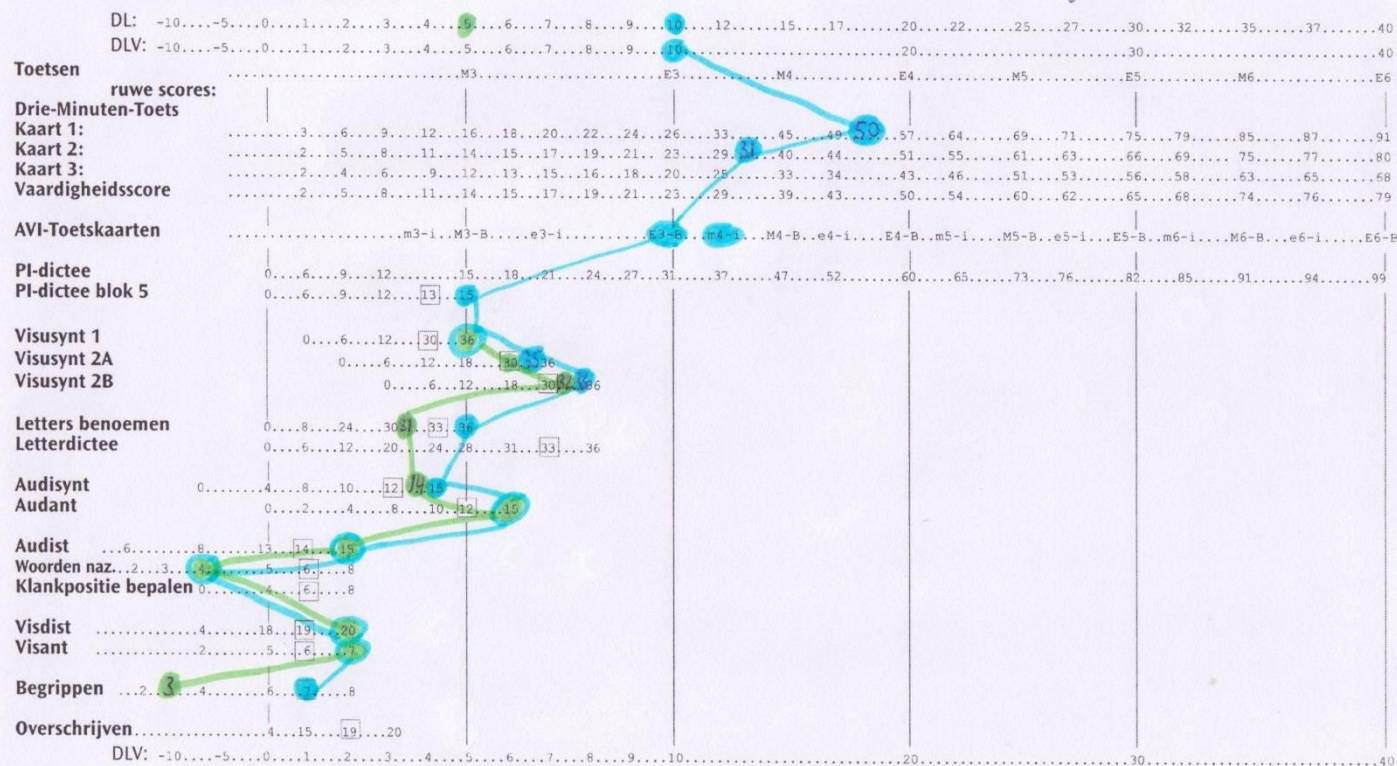
Namelijk de visusynt, het benoemen van letters, de audisynt, de audant, de visdist, de visant en de visdist. De audist was al behaald.

Devran leest veel woorden in een onvoldoende tempo wat consequenties heeft voor de leesontwikkeling.

Er zal een handelingsplan worden opgezet, waarbij aandacht wordt besteed aan het tempo van lezen.

Profielkaart voor toetsen van technisch lezen en spellen

• datum eerste onderzoek januari 2010 did.lft.: 5 naam: Femke
 • datum vervolgonderzoek juni 2010 did.lft.: 10 datum: 23-5-2002
 datum vervolgonderzoek did.lft.: geboren: 7-8 jaar
 datum vervolgonderzoek did.lft.: leeftijd:

Analyse Femke; januari 2010

Geboortedatum; 23-05-2002

Femke is 7 jaar. Zij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO). Het is januari. Haar didactische leeftijd is dus 5 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

Op basis van het onvoldoende letterkennis, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest, is gekozen om de DMT niet af te nemen.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

NVT.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Naar aanleiding van stap 1, zal ik ook stap 3 niet afgenomen worden, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Femke een score van 36 in 0.34 min. Femke leest alle woorden met de directe herkenning. Ze leest ook al binnen de tijd van een kind die op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal).

Omdat er een voldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A afgenomen.

Femke haalt een score van 30 in 1.20 min. Femke leest alle woorden direct. Ze leest nu onvoldoende binnen de tijd die een kind op het niveau M3 leest.

Omdat visusynt 2A behaald is, wordt 2B ook afgenomen.

Op visusynt 2B scoort Femke 32 in 1.25 min. Femke leest ook hier weer alle woorden herkenkend. Ze leest ook hier weer onvoldoende op tempo vergelijkend met een kind die niveau M3 leest.

Op de toets letters benoemen benoemt Femke 31 letters goed. Nog niet alle letters zijn aangeboden (ou-au-ei-ch-ng). Femke kent er wel al enkele; ou en ch.

De letters die niet aan bod zijn geweest maar wel verkeerd benoemt zijn ei-ie en ng-n. En de letter au kent ze niet.

Moeite heeft Femke met de letters uu-eu en ui-eu.

Op de audisynt scoort Femke alle antwoorden goed. Dit gaat in een voldoende tempo. De volgende stap is verder onderzoek naar basale 'visuele' deelvaardigheden.

Verder onderzoek naar basale 'auditieve' is niet nodig.

Visueel

De visdist wordt behaald met een score van 20. Dit is de referentie score. Femke herkent twee dezelfde letters en omcirkeld deze.

De visant wordt gescoord met 7. Dit is de referentiescore. Ze zoekt de letters van de woorden niet gestructureerd. Ze omcirkelt de eerste de letter die ze ziet en bij het woord hoort.

Op de begrippen scoort Femke 3. Ze laat hierbij een DLV zien van -7.

De begrippen tweede, daarna, ervoor, volgende en erachter zijn onbekend.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

Omdat het aanbod van de letters nog niet voldoende aangeboden is, is gekozen om het aanvankelijk spellen niet af te nemen.

Samenvatting

Femke leest losse woorden in de visusynt 1 afname 100% direct herkenend.

In visusynt 2A afname leest ze 83% herkenkend en 17% direct fout.

Bij de visusynt 2B afname leest Femke 89% herkenkend en 11% direct fout.

De letterkennis is onvoldoende gezien zijn didactische leeftijd. Dit heeft te maken met het aanbod van de letters.

De auditieve vaardigheden zijn voldoende beheerst. Ze heeft bij beiden de referentiescore behaald.

MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest ze herkenkend.

De visuele vaardigheden is gedeeltelijk behaald. Het herkennen van twee dezelfde letters (visdist) is voldoende, net als de visant. De begrippen zijn nog onvoldoende.

Analyse Femke; juni 2010

Geboortedatum; 23-05-2002

Femke is 8 jaar jaar. Zij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO).
Het is juni. Haar didactische leeftijd is dus 10 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

DMT 1	
Aantal gelezen	52
Aantal fout	2
Totaal aantal goed	50
Direct goed	50
Direct fout/goed	
Spellend goed	
Spellend fout/goed	
Direct fout	2
Spellend fout	
Spellen	
overgeslagen	
herhaald	

Ruwe score is 50.

De score op kaart 1 verwijst, volgens figuur 6.1 op blz. 70 van de DTLAS, naar kaart 2.

DMT 2	
Aantal gelezen	32
Aantal fout	1
Totaal aantal goed	31
Direct goed	31
Direct fout/goed	
Spellend goed	
Spellend fout/goed	
Direct fout	1
Spellend fout	
Spellen	
overgeslagen	
herhaald	

Ruwe score is 31.

De score op kaart 2 verwijst, volgens figuur 6.2 op blz. 70 van de DTLAS, naar stap 4, start op niveau 2 met de visusynt 2B.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

Bij het lezen van de losse woorden van kaart 1 leest Femke met de directe woordherkenning. De letterkennis is beheerst en de auditieve synthese is goed.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Op basis van de score van 52 op kaart 1 en een score van 32 op kaart 2 (zie stap 1) wordt

binnen stap 3 nog gekeken naar AVI-kaart M3B. Hier blijkt dat Femke geen moeite heeft met het tempo. De nauwkeurigheid is ook goed. Alles wordt herkenkend.

Het lezen van de tekst op niveau M3 is overduidelijk goed. Femke is nog verder getoetst. Ze leest E3B ook beheerst. M4B leest ze op instructieniveau, vanwege de tijd, waar ze net overheen zit. En E4B is frustratie, vanwege tijd.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Femke een score van 36 in 0.31 min. Femke leest herkenkend in een vlot tempo. Ze leest zelfs binnen de tijd van een kind die op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal).

Omdat er een voldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A afgenomen. Femke haalt hier een score van 35 in 0.46 min. Ze leest dus nog net binnen de tijd van een kind die op het niveau M3 leest.

Omdat er ook een voldoende score is behaald visusynt 2A wordt visusynt 2B afgenomen. Femke laat hier een score van 33 in 0.40 min. zien. Ook hier leest ze weer binnen de tijd van een kind die op het niveau M3 leest.

Op de toets letters benoemen benoemt Femke 36 letters goed. Ze heeft alle letters beheerst.

Op de audisynt scoort ze alle antwoorden goed. Dit gaat in een voldoende tempo.

Verder onderzoek naar basale 'auditieve' en basale 'visuele' deelvaardigheden is niet nodig.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

PI-dictee, blok 5	
Aantal goed	15
Aantal fout	0
Voorbeelden fouten	-
Kwalitatieve analyse PI-dictee, blok 5	
<i>T.1 fouten met betrekken tot het juiste teken, zonder omkeringen</i>	
<i>T.2 fouten met betrekken tot het juiste teken, met omkeringen</i>	
<i>K.1 fouten met betrekken tot weglaten van klank/klankgroep</i>	
<i>K.2 fouten met betrekken tot toevoegen van klank/klankgroep</i>	
<i>K.3 fouten met betrekken tot verwisseling in volgorde van klanken</i>	
<i>5.1 klankzuivere woorden van niveau KM</i>	
<i>5.2 klankzuivere woorden van niveau MK</i>	
<i>5.3 klankzuivere woorden van niveau MKM</i>	
<i>5.4 klankzuivere woorden van niveau (M)KMM</i>	
<i>5.5 klankzuivere woorden van niveau MMK(M)</i>	
<i>5.6 klankzuivere woorden van niveau MMKMM</i>	
DLV: 5	Drempelwaarde 7

Verder onderzoek naar 'visuele' en 'auditieve' vaardigheden is dan ook niet nodig.

Samenvatting

Volgens de tabel op blz. 121 van de DTLAS waarin ik de DLV heb vergeleken met de score van de DMT 1 is Femke haar DLV van de leesvaardigheid 17 maanden. Dit is veel hoger dan de referentiescore van 5 maanden die hoort bij M3. Ze behaalt op DMT woorden lezen een niveau van M4. Femke heeft nu 10 maanden leesonderwijs gehad en zou een niveau moeten

halen van E3 met als referentiescore 10.

Haar DLV van de leesvaardigheid van DMT 2 is 11 maanden. Omdat haar didactische leeftijd 10 maanden is voldoet ze aan de standaard en schiet ze daar zelfs bovenuit.

Ze laat een niveau zien van E3. Femke zit op het SB. In één schooljaar worden er 9 kernen aangeboden. Dit is 2/3 van wat er op een basisschool wordt aangeboden. Femke laat dus een goede leesontwikkeling zien.

Femke leest losse woorden in de DMT 1 en 2 afname 100% herkenkend.

Bij de visusynt leest ze de woorden allemaal direct herkenkend.

De letterkennis is voldoende gezien haar didactische leeftijd. De auditieve vaardigheden zijn beheerst en ze heeft op beide de referentiescore behaald. Het lezen van een tekst gaat vlot en nauwkeurig. Ze heeft houvast aan de context van het verhaal.

Het spellen gebeurt op niveau. De referentiescore is 13 en Femke behaalt 15. Dit houdt in dat hij een DLV behaalt van 5. Dit is ook de referentiescore.

Femke beheerst de letterkennis en de auditieve vaardigheden. Dit heeft dan ook een positieve werking op een spellingsdictee.

De groei

Wanneer beide profielkaarten met elkaar vergeleken worden kun je concluderen dat er een mooie vooruitgang te zien is.

Over het algemeen scoort Femke in februari 8 van de 11 onderdelen voldoende. Dit 73%.

In juni behaalt Femke 14 van de 15 vaardigheden voldoende. Dit is 93%.

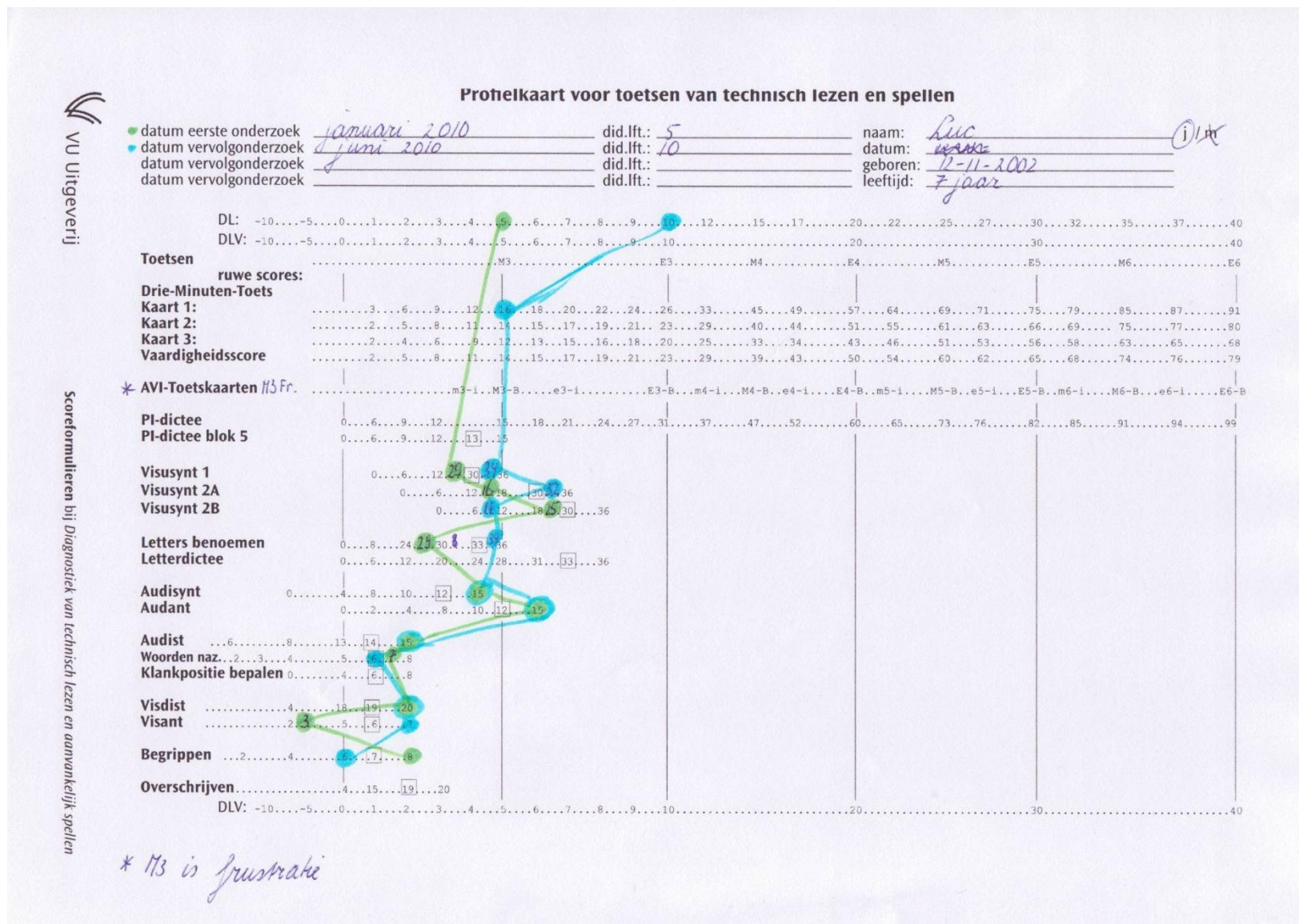
Dit is voldoende gezien de gehele lijn. Er is een duidelijke vooruitgang te zien.

Namelijk de visusynt, het benoemen van letters, de audisynt en de begrippen.

Audant, audist, visdist en visant waren al behaald.

Femke leest woorden herkenkend en maakt gebruik van de context van een verhaal.

Luc

Analyse Luc; januari 2010

Geboortedatum; 12-11-2002

Luc is 7 jaar. Hij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO). Het is januari. Zijn didactische leeftijd is dus 5 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

Op basis van het onvoldoende letterkennis, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest, is gekozen om de DMT niet af te nemen.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

NVT.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Naar aanleiding van stap 1, zal ik ook stap 3 niet afgenomen worden, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Luc een score van 25 in 1.27 min. Luc leest veelal herkenkend maar nog niet binnen de tijd van een leerling die op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal). Omdat er een onvoldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A en 2B niet meer afgenomen.

Op de toets letters benoemen benoemt Luc 29 letters goed. Dit heeft ten eerste te maken met het feit dat nog niet alle letters aangeboden zijn geweest (ou-au-ei-ch-ng).

En daarnaast heeft hij moeite met de a-aa en de ie-ei.

Op de audisynt scoort hij alle antwoorden goed. Dit gaat in een voldoende tempo. De volgende stap is verder onderzoek naar basale 'visuele' deelvaardigheden.

Verder onderzoek naar basale 'auditive' is niet nodig.

Visueel

De visdist wordt behaald met een score van 20. Dit is de referentie score. Luc herkent twee dezelfde letters en omcirkeld deze.

De visant wordt gescoord met 3. Dit betekent dat Luc een DLV heeft van -3. Luc zoekt de letters van de woorden niet gestructureerd. Hij houdt zich niet aan de volgorde en omcirkelt de eerste letter die hij ziet en bij dat woord hoort. Daardoor raakt hij in de war en weet hij bij drie woorden niet meer welke letters wel/niet omcirkelt waren. Daarnaast omcirkelt hij de grafeem ie als ei.

Op de begrippen scoort Luc 8. Dit is de referentiescore.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

Omdat het aanbod van de letters nog niet geheel aangeboden is, is gekozen om het aanvankelijk spellen niet af te nemen.

Samenvatting

Luc leest losse woorden in de visusynt 1 afname 69% direct herkenkend , 11% spellend en nauwkeurig, 17% direct fout (dus radend) en 3% spellend fout.

De letterkennis is onvoldoende gezien zijn didactische leeftijd. Dit heeft te maken met het

aanbod van de letters.

De auditieve vaardigheden zijn beheerst. Hij heeft bij beide de referentiescore behaald.

MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest hij herkenkend.

De visuele vaardigheden zijn voor een gedeelte behaald. Het herkennen van twee dezelfde letters

(visdist) is voldoende, net als de begrippen. De visant is nog onvoldoende. Luc maakt geen gebruik van structuur bij het zoeken van de letters.

Analyse Luc; juni 2010

Geboortedatum; 12-11-2002

Luc is 7 jaar. Hij zit in OB2; de start van het aanvankelijk lezen (SBO). Het is juni. Zijn didactische leeftijd is dus 10 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

DMT 1	
Aantal gelezen	19
Aantal fout	3
Totaal aantal goed	16
Direct goed	10
Direct fout/goed	
Spellend goed	5
Spellend fout/goed	
Direct fout	
Spellend fout	3
Spellen	
overgeslagen	
herhaald	1

Ruwe score is 19. Kaart 2 en kaart 3 blijven achterwege.

De score op kaart 1 verwijst, volgens figuur 6.1 op blz. 70 van de DTLAS, naar stap 4 te beginnen met visusynt 1 en dan verder gaan met letters benoemen en audisynt.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

Bij het lezen van de losse woorden van kaart 1 leest Luc al veel woorden met een spellende leesstrategie. Enkele woorden leest hij spellend goed. Een drietal woorden worden spelend fout gelezen en een woord wordt herhaald gelezen.

De letterkennis lijkt redelijk voldoende. 'As' wordt als 'als' spellend fout gelezen. De 'u' van lus wordt als 'eu' gelezen en de 'h' van heg als l.

De auditieve synthese lijkt op een enkel woord na in orde.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Op basis van de score van 19 op kaart 1 (zie stap 1) wordt binnen stap 3 nog gekeken naar AVI-kaart MB3. Hier blijkt dat Luc vooral moeite heeft met het tempo. De nauwkeurigheid is wel voldoende. Veel woorden al herkendend gelezen en nog een groot gedeelte wordt hardop spellend gelezen. Woorden die frequent voorkomen in de tekst (bijv. ik, een) leest hij met de directe woordherkenning. Hij merkt fouten op en verbeterd die.

Het lezen van de tekst op niveau M3 is nog te moeilijk om gebruik te kunnen maken van de context.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Luc een score van 34 in 1.08 min. Luc leest veelal herkendend maar nog niet binnen de tijd van een leerling die op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal en max. 0.06 min per woordrij).

Omdat er een voldoende score is behaald wordt visusynt 2A afgenomen. Luc laat hier een score van 34 in 1.28 min. zien. Luc leest zowel direct goed als spellend goed. Een enkel woord leest hij direct fout. Hij laat dus veelal de directe woordherkenning zien.

Dit heb ik gediagnosticeerd aan de hand van de tabel voor het omzetten van de ruwe score in een DLV op blz. 127 van de DTLAS. Hij leest ook hier niet binnen de tijd van een leerling die op het niveau M3 leest.

Omdat er een voldoende score is behaald visusynt 2A wordt visusynt 2B afgenomen. Luc haalt hier een score van 14 in 2.56 min. Luc leest met de directe woordherkenning en spellend maar nog niet binnen de tijd van een leerling die op het niveau M3 leest. Hij leest veel woorden direct fout en enkele spellend fout. Dit betekent dat hij radend leest.

Op de toets letters benoemen benoemt Luc 36 letters goed. Op de audisynt scoort hij alle antwoorden goed. Dit gaat in een voldoende tempo.

Verder onderzoek naar basale 'auditieve' en basale 'visuele' deelvaardigheden is niet nodig.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

PI-dictee, blok 5	
Aantal goed	11
Aantal fout	4
Voorbeelden fouten	
Kwalitatieve analyse PI-dictee, blok 5	
<i>T.1 fouten met betrekken tot het juiste teken, zonder omkeringen</i>	
<i>T.2 fouten met betrekken tot het juiste teken, met omkeringen</i>	
<i>K.1 fouten met betrekken tot weglaten van klank/klankgroep</i>	4
<i>K.2 fouten met betrekken tot toevoegen va klank/klankgroep</i>	
<i>K.3 fouten met betrekken tot verwisseling in volgorde van klanken</i>	
<i>5.1 klankzuivere woorden van niveau KM</i>	
<i>5.2 klankzuivere woorden van niveau MK</i>	
<i>5.3 klankzuivere woorden van niveau MKM</i>	2
<i>5.4 klankzuivere woorden van niveau (M)KMM</i>	1
<i>5.5 klankzuivere woorden van niveau MMK(M)</i>	1
<i>5.6 klankzuivere woorden van niveau MMKMM</i>	
DLV: 4	

Samenvatting

Luc scoort gemiddeld lager ten opzichte van zijn leeftijdsgenoten.

Volgens de tabel op blz. 121 van de DTLAS waarin ik de DLV heb vergeleken met de score van de DMT

is Luc zijn DLV van de leesvaardigheid ongeveer 5 maanden. Dit hoort bij referentiescore van 5 maanden die hoort bij M3. Luc heeft 10 maanden leesonderwijs gehad en zou een niveau moeten halen van E3 met als referentiescore 10.

Hij behaalt op DMT 2 een leesvaardigheid van 4 maanden. Omdat zijn didactische leeftijd 10 maanden is voldoet hij niet aan die standaard. Dit komt ook omdat hij op het SBO zit. In één schooljaar worden er 9 kernen aangeboden. Dit is 2/3 van wat er op een basisschool wordt aangeboden.

Luc leest losse woorden in de DMT afname 2/3 direct herkenkend en 1/3 spellend en nauwkeurig.

Bij de visusynt leest hij de woorden direct herkenkend maar ook direct fout en dus radend. De letterkennis is voldoende gezien zijn didactische leeftijd. De auditieve vaardigheden zijn beheerst. Hij heeft bij beide de referentiescore behaald. Het lezen van tekst is nog te complex. Hij heeft geen houvast aan de context van het verhaal omdat hij nog te zeer met decoderen bezig is. Frequentie woorden leest hij wel herkenkend. Ook MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest hij herkenkend.

Het spellen ligt onder het gemiddelde niveau. De referentiescore is 13 en Luc behaalt 11. Dit houdt in dat hij een DLV behaalt van bijna 3. Dit zou een DLV van 4 zijn als je naar de referentiescore zou kijken.

Luc beheerst wel de letterkennis en de auditieve vaardigheden maar kan dit niet integreren in een spellingsdictee.

De groei

Wanneer beide profielkaarten met elkaar vergeleken worden kun je hieruit concluderen dat er vooruitgang en achteruitgang is te zien.

Over het algemeen scoort Luc in februari 6 van de 11 onderdelen voldoende. Dit 55%.

In juni behaalt Luc 9 van de 15 vaardigheden voldoende. Dit is 60%.

Dit is nog steeds onvoldoende is de gehele lijn maar er is wel vooruitgang te zien.

Namelijk de visusynt, visdist en het benoemen van letters.

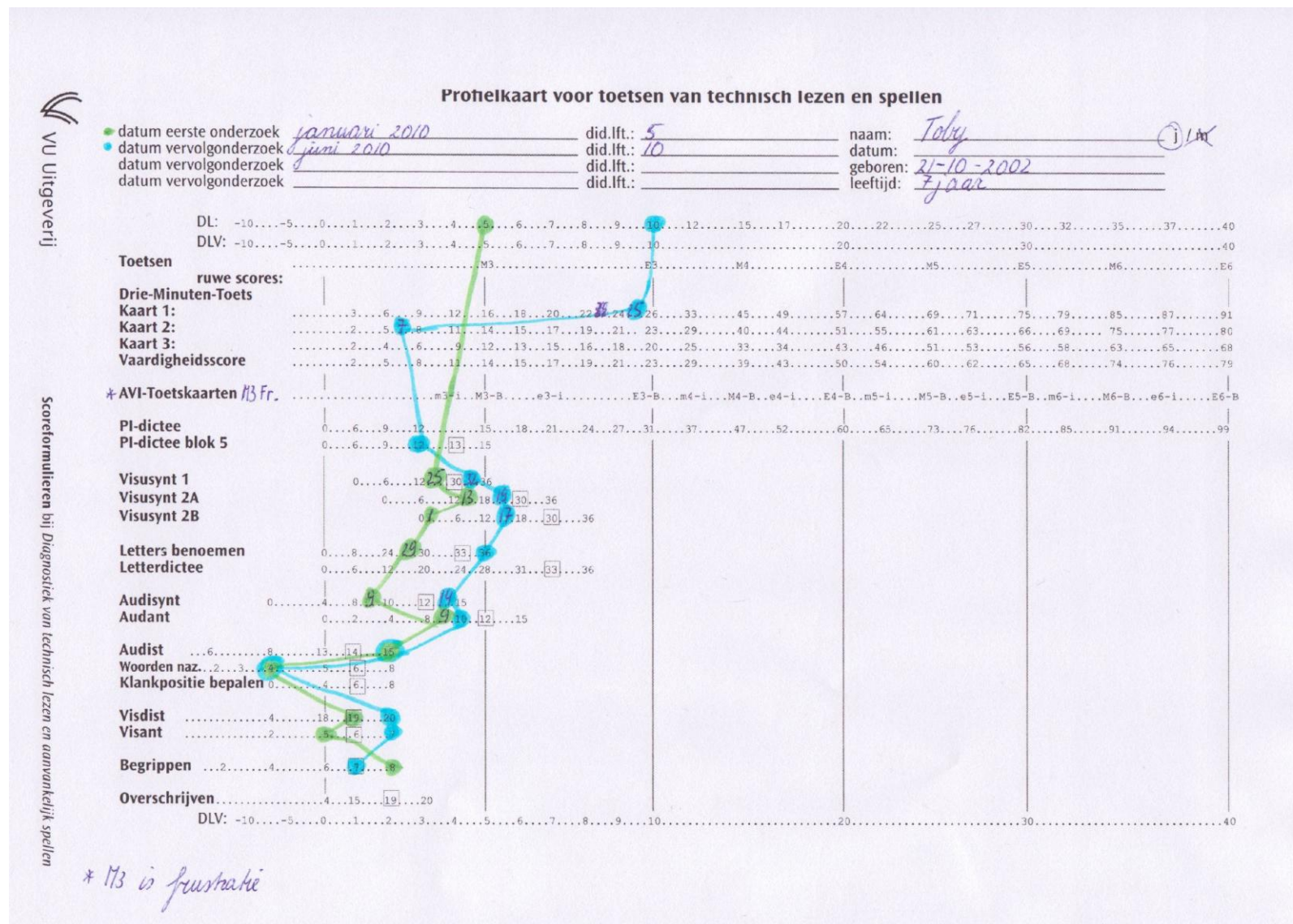
De audisynt, audant en visant waren al behaald.

Achteruitgang is te zien bij woorden nazeggen en de begrippen. Dit kan te maken hebben met bijvoorbeeld de concentratie tijdens de afname of het tijdstip van afname.

Luc leest veel woorden in een onvoldoende tempo en spelt hierbij, wat weer consequenties heeft voor de leesontwikkeling.

Er zal een handelingsplan worden opgezet, waarbij aandacht wordt besteed aan de concentratie en het tempo van lezen.

Toby

Analyse Toby; januari 2010

Geboortedatum; 21-10-2002

Toby is 7 jaar. Hij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO). Het is januari. Zijn didactische leeftijd is dus 5 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

Op basis van het onvoldoende letterkennis, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest, is gekozen om de DMT niet af te nemen.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

NVT.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Naar aanleiding van stap 1, zal ik ook stap 3 niet afgenomen worden, omdat nog niet alle letters aan bod zijn geweest.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Toby een score van 25 in 1.26 min. Toby leest veelal herkenkend en ook een gedeelte spellend. Hij leest nog niet binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal).

Omdat er een onvoldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A en 2B niet meer afgenomen.

Op de toets letters benoemen benoemt Toby 29 letters goed. Dit heeft ten eerste te maken met het feit dat nog niet alle letters aangeboden zijn (ou-au-ei-ch-ng)

En daarnaast heeft hij moeite met de u-eu en de uu-eu.

Op de audisynt scoort Toby 9 goed. De mkm woorden zijn beheerst. Moeite heeft hij met de mmkm, mkmm en mmkmm woorden.

De volgende stap is verder onderzoek naar basale 'visuele' deelvaardigheden en basale 'auditieve'.

Visueel

De visdist wordt behaald met een score van 19. Dit is een DLV van 1. Toby herkent twee dezelfde letters en omcirkeld deze. Die ie wordt als ei gezien.

De visant wordt gescoord met 5. Dit betekent dat Toby een DLV heeft van 0.

Toby zoekt de letters van de woorden niet gestructureerd. Bij twee woorden omcirkelt hij de eerste de letter die hij tegenkomt en in het woord zit. Daardoor raakt hij in de war en weet niet meer welke letter wel/niet is omcirkeld.

Op de begrippen scoort Toby 8. Dit is de referentiescore.

Auditief

De audist wordt behaald met een score van 15. Dit is de referentiescore.

Toby hoort bij alle woorden of de letters verschillend of hetzelfde zijn.

Het nazeggen van woorden behaald hij met een score van 4. Dit is een DVL van -2.

Toby weet de volgorde van vier woorden achter elkaar niet juist weer te geven.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

Omdat het aanbod van de letters nog niet voldoende aangeboden is, is gekozen om het aanvankelijk spellen niet af te nemen.

Samenvatting

Toby leest losse woorden in de visusynt 1 afname 69% direct herkenend , 28% spellend en nauwkeurig, 3% direct fout (dus radend).

De letterkennis is onvoldoende gezien zijn didactische leeftijd. Dit heeft te maken met het aanbod van de letters.

De auditieve vaardigheden zijn onvoldoende beheerst. Hij heeft bij de referentiescore niet behaald.

MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest hij veelal herkenkend.

De visuele vaardigheden is gedeeltelijk behaald. Het herkennen van twee dezelfde letters (visdist) is voldoende, net als de begrippen. De visant is onvoldoende.

Analyse Toby; juni 2010

Geboortedatum; 21-10-2002

Toby is 7 jaar. Hij zit in OB2, de start van het aanvankelijk lezen (SBO). Het is juni. Zijn didactische leeftijd is dus 10 maanden.

Stap 1 Afname van de DMT

DMT 1	
Aantal gelezen	25
Aantal fout	0
Totaal aantal goed	25
Direct goed	18
Direct fout/goed	
Spellend goed	7
Spellend fout/goed	
Direct fout	
Spellend fout	
Spellen	
overgeslagen	
herhaald	

Ruwe score is 25. De score op kaart 1 verwijst, volgens figuur 6.1 op blz. 70 van de DTLAS, naar stap 4 te beginnen met visusynt 1 en dan verder gaan met letters benoemen en audisynt.

Stap 2 Kwalitatieve analyse van de DMT

Bij het lezen van de losse woorden van kaart 1 leest Toby veelal met een herkende leesstrategie. De letterkennis is voldoende. De auditieve synthese lijkt in orde.

Stap 3 Onderzoek van het lezen van tekst

Op basis van de score van 25 op kaart 1 (zie stap 1) wordt binnen stap 3 nog gekeken naar AVI-kaart M3B. Hier blijkt dat Toby vooral moeite heeft met het tempo en de nauwkeurigheid. Alle woorden worden herkend gelezen. Hij maakt hierin veel fouten op het direct fout lezen van woorden. Een enkele keer wordt een voor toegevoegd. Het lezen van de tekst op niveau M3B is nog te moeilijk om gebruik te kunnen maken van de context. Toby leest M3B op frustratie niveau.

Stap 4 Onderzoek van de deelvaardigheden van het aanvankelijk lezen

Op visusynt 1 haalt Toby een score van 33 in 1.11 min. Hierin leest Toby veelal herkend maar nog niet binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest. (max. 0.48 min in totaal).

Omdat er een voldoende score is behaald visusynt 1 wordt visusynt 2A afgenomen.

Toby haalt hier een score van 23 in 1.59 min. Hij leest veelal met de directe woordherkenning en ook nog een klein gedeelte spellend.

Toby laat dus zowel een directe woordherkenning als een radende leesstrategie zien. Dit heb ik gediagnosticeerd aan de hand van de tabel voor het omzetten van de ruwe score in een DLV op blz. 127 van de DTLAS. Daarnaast leest hij niet binnen de tijd van een kind dat op het niveau M3 leest.

Omdat er ook een onvoldoende score is behaald visusynt 2A wordt visusynt 2B niet meer afgenomen.

Op de toets letters benoemen benoemt Toby 36 letters goed. Hij heeft alle letters beheerst.

Op de audisynt scoort nog steeds onvoldoende. Hij scoort 14. Dit is net onvoldoende (15 is de referentie score). Moeite heeft hij nog een bepaald woord met twee medeklinkers achteraan en vooraan.

Onderzoek naar basale 'auditieve' is van belang.

Verder onderzoek naar basale 'visuele' deelvaardigheden is niet nodig.

Auditief

De audist wordt behaald met een score van 15. Dit is de referentiescore.

Toby hoort bij alle woorden of de letters verschillend of hetzelfde zijn, net als de eerste 0-meting.

Het nazeggen van woorden behaald hij met een score van 4. Dit is een DVL van -2.

Toby weet de volgorde van de 4 achter elkaar woorden niet juist weer te geven.

Stap 5 Onderzoek van het aanvankelijk spellen

PI-dictee, blok 5	
Aantal goed	12
Aantal fout	3
Voorbeelden fouten	dreun-druun / kreef-kreeft / zwart-zwat
Kwalitatieve analyse PI-dictee, blok 5	
<i>T.1 fouten met betrekken tot het juiste teken, zonder omkeringen</i>	1
<i>T.2 fouten met betrekken tot het juiste teken, met omkeringen</i>	
<i>K.1 fouten met betrekken tot weglaten van klank/klankgroep</i>	2
<i>K.2 fouten met betrekken tot toevoegen va klank/klankgroep</i>	
<i>K.3 fouten met betrekken tot verwisseling in volgorde van klanken</i>	
<i>5.1 klankzuivere woorden van niveau KM</i>	
<i>5.2 klankzuivere woorden van niveau MK</i>	
<i>5.3 klankzuivere woorden van niveau MKM</i>	
<i>5.4 klankzuivere woorden van niveau (M)KMM</i>	
<i>5.5 klankzuivere woorden van niveau MMK(M)</i>	1
<i>5.6 klankzuivere woorden van niveau MMKMM</i>	2
DLE: 10	Drempelwaarde 7
DLV: 4	

Verder onderzoek naar letterdictee en audant is nodig.

Letterdictee wordt behaald met een score van 36. Dit is de referentiescore.

Bij de audant behaald Toby een score van 14. Dit is een DLE van 3. De drempelwaarde is 12.

Verder onderzoek naar auditieve en visuele vaardigheden niet nodig.

Samenvatting

Volgens de tabel op blz. 121 van de DTLAS waarin ik de DLV heb vergeleken met de score van de DMT 1 is Toby zijn DLV van de leesvaardigheid 9 maanden. Dit is hoger dan de referentiescore van 5 maanden die hoort bij M3. Toby heeft nu 10 maanden leesonderwijs gehad en zou een niveau moeten halen van E3 met als referentiescore 10.

Zijn DLV van de leesvaardigheid van DMT 2 is 2 maanden. Omdat zijn didactische leeftijd 10 maanden is voldoet hij niet aan die standaard. Dit komt ook omdat hij op het SBO zit. In één

schooljaar worden er 9 kernen aangeboden. Dit is 2/3 van wat er op een basisschool wordt aangeboden.

Toby leest losse woorden in de DMT 1 afname 72% herkendend en 28% spellend en nauwkeurig.

Bij de visusynt leest hij de woorden direct herkendend en een enkele direct fout en dus radend.

De letterkennis is voldoende gezien zijn didactische leeftijd. De auditieve synthese is nog niet beheerst maar hij heeft wel de referentiescore behaald. De auditieve analyse is nog onvoldoende. Het lezen van tekst is nog te complex. Hij heeft geen houvast aan de context van het verhaal omdat hij nog te zeer met decoderen bezig is. Frequentie woorden leest hij wel herkendend. Ook MKM woorden die in een structuurrij aangeboden worden leest hij herkendend.

Het spellen ligt onder het gemiddelde niveau. De referentiescore is 13 en Toby behaalt 12. Dit houdt in dat hij een DLV behaalt van 3. Dit zou een DLV van 4 zijn als je naar de referentiescore zou kijken.

Toby beheerst wel de letterkennis maar de auditieve vaardigheden zijn nog onvoldoende. Dit heeft dan ook zijn werking op een spellingsdictee.

De groei

Wanneer beide profielkaarten met elkaar vergeleken worden kun je hieruit concluderen dat alle deelvaardigheden een vooruitgang laten zien.

Over het algemeen scoort Toby in februari 3 van de 11 onderdelen voldoende. Dit is 27%.

In juni behaalt Toby 7 van de 15 vaardigheden voldoende. Dit is 47%.

Dit is nog steeds onvoldoende is de gehele lijn maar er is wel vooruitgang te zien.

Namelijk de visusynt, het benoemen van de letters, de audant en audisynt, de visdist, de visant en de begrippen. De audist was al behaald.

Moeite heeft hij vooral met het auditieve oefeningen wat consequenties heeft voor bepaalde vaardigheden.

Daarnaast leest hij veel woorden in een onvoldoende tempo en spelt hij hierbij, wat weer consequenties heeft voor de leesontwikkeling.

Er zal een handelingsplan worden opgezet, waarbij aandacht wordt besteed aan de auditieve oefeningen en het tempo lezen.

Bijlage 6 Analyse Bourdon Vos

Femke

BOURDON-VOS TEST-REGISTRATIEFORMULIER

naam: Femke (23-5-~~2002~~²⁰⁰²)
 lft (jr; mnd): 70 jr en 9 mnd
 I/M: (M)
 school / gemeente: SBO De Balans
 klas / groep: DB2
 anderszins, n.l.:
 beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: keurig

dossier nr.: /
 test / heretest: (test)
 d.d.: februari 2010
 tijdstip: 9.30

S - N - S + N + S + N - S - N +
 S - N - S + N + S + N - S - N +
 S - N - S + N + S + N - S - N +

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	12	12	224	23	440
2	30	13	233	24	466
3	49	14	253	25	467
4	79	15	274	26	511
5	84	16	297	27	533
6	104	17	316	28	554
7	124	18	336	29	574
8	143	19	357	30	604
9	160	20	381	31	622
10	175	21	401	32	636
11	196	22	420	33	

RT: RT: RT:
 RT tot: 19,86sd(RT) 3,4
 Stand. score RT: 23,26 - 16,46

genormeerde indexering sd (RT):
 beneden norm. normaal bovennorm.

WEGLATINGEN
 vierkanten: 8
 ruiten: 17
 totaal: 25 -1

CORRECTIES
 drietjes: 0
 vijfjes: 0
 totaal: 0 +1

FOUTEN
 drietjes: 0
 vijfjes: 0
 totaal: 0 0

hoofdrekenen :
 geheugenreeksen:
 codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Femke scoort op nauwkeurigheid en snelheid gemiddeld (0).

Ze laat 25 weglatingen zien, waarvan 17 ruiten en 8 vierkanten. Ze maakt geen fouten en heeft geen correcties gemaakt.

Ze heeft een gemiddelde regeltijd van 19.86 sec. Dit betekent dat ze voor haar leeftijd gemiddeld scoort op snelheid. Op de nauwkeurigheid scoort ze bij weglatingen onder het gemiddelde maar door de 0 correcties en 0 fouten haalt ze een gemiddelde score.

BOURDON-VOS TEST: REGISTRATIEFORMULIER

naam: *femke*
 Ift (jr; mnd): *8 jr. 2 mnd*
 school / gemeente: *SBO De Balam*
 klas / groep: *OB2*

dossier nr.: /
 test / *her-test*
 d.d.: *juli 2010*
 tijdstip: *9.30*

andershins, n.l.:
 beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: *leoni*

S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	150	12	16+1	23	20+5
2	20+5	13	14-1	24	13-2
3	17+2	14	11-4	25	13-2
4	12-3	15	12-3	26	14-1
5	12-3	16	150	27	12-3
6	14-1	17	150	28	12-3
7	150	18	19+4	29	14-2
8	150	19	150	30	13-3
9	16+1	20	18+3	31	22+7
10	14-1	21	16+1	32	14-1
11	16+1	22	14-1	33	13-2

RT: RT: RT:
 RT tot: *14,9* sd(RT) *66=32=2,1*
 Stand. score RT:

	S				
	-2	-1	0	+1	+2
-3					
-2					
-1					
0				X	
+1					
+2					

genormeerde indexering sd (RT):
 beneden norm. normaal bovennorm.

WEGLATINGEN

vierkanten: *3*
 ruiten: *11*
 totaal: *14*

CORRECTIES

drietjes: *0*
 vijfjes: *0*
 totaal: *0*

FOUTEN

drietjes: *0*
 vijfjes: *0*
 totaal: *0*

hoofdrekenen :
 geheugenreeksen:
 codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Femke scoort nu op nauwkeurigheid gemiddeld (0) en snelheid voldoende (+1).
 Op het formulier is te zien dat ze nu 14 weglatingen geeft, waarvan 11 ruiten en 3 vierkanten.
 Ze is dus wel vooruit gegaan op haar nauwkeurigheid maar dat is niet zichtbaar op het formulier, omdat er gekeken moet worden volgens een bepaald criterium.
 Op snelheid laat Femke ook een gemiddelde regeltijd zien van 14,9 sec. Dit betekent dat ze voor haar leeftijd boven het gemiddelde scoort. Ze is dus vaardiger geworden in de snelheid en ook de nauwkeurigheid.

Toby

BOURDON-VOS TEST-REGISTRATIEFORMULIER

naam: *deoran Toby (21-10-2002)*
 lft (jr; mnd): *8 jr en 4 mnd*
 ① m
 school / gemeente: *SBO De Balans*
 klas / groep: *OB2*
 anderszins, n.l.:
 beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: *leona*

dossier nr.:
 (test) heretest
 d.d.: *februari 2010*
 tijdstip: *9.30*

S - N - S + N + S + N - S - N +
 S - N - S + N + S + N - S - N +
 S - N - S + N + S + N - S - N +

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	32	12	356	23	641
2	45	13	380	24	669
3	96	14	412	25	689
4	116	15	424	26	704
5	144	16	456	27	731
6	178	17	479	28	752
7	214	18	502	29	780
8	237	19	535	30	831
9	265	20	560	31	849
10	288	21	596	32	868
11	321	22	610	33	885

RT: RT: RT:
 RT tot: *26,7*sd(RT) *7,2*
 Stand. score RT: *33,9 - 19,5*

genormeerde indexering sd (RT):
 beneden norm. normaal bovennorm.

WEGLATINGEN
 vierkanten:
 ruiten:
 totaal: *157*

CORRECTIES
 drietjes: *0*
 vijfjes: *0*
 totaal: *0*

FOUTEN
 drietjes: *0*
 vijfjes: *0*
 totaal: *0*

hoofdrekenen :
 geheugenreeksen:
 codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Toby laat een gemiddelde nauwkeurigheid zien (0) en een onvoldoende snelheid (-1). Dit betekent dat hij op een langzaam tempo werkt. Hij laat een gemiddelde regeltijd zien van 26,7 sec. Dit betekent dat hij voor zijn leeftijd onder het gemiddelde scoort. Op nauwkeurigheid laat hij ook een onvoldoende score zien. Hij laat 157 weglatingen zien en 0 correcties en fouten.

BOURDON-VOS TEST: REGISTRATIEFORMULIER

naam: *toby*
 lft (jr; mnd): *7 jr en 9 mnd*
 school / gemeente: *SBO De Balans*
 klas / groep: *OB2*
 anderszins, n.l.:

dossier nr.:
 test / her test
 d.d.: *juli 2010*
 tijdstip: *9.30*

beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: *leonie*

S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	29-2	12	20-3	23	28-5
2	25-6	13	33+2	24	28-3
3	43+12	14	30-1	25	26-5
4	52+21	15	43+12	26	35+4
5	31-0	16	31-0	27	29-2
6	41+10	17	39+8	28	31-0
7	25-6	18	25-6	29	23-8
8	46+15	19	17-14	30	40+9
9	23-8	20	46+15	31	26-5
10	26-5	21	44+13	32	28-3
11	16-15	22	33+2	33	23-8

RT: RT: RT:

RT tot: *31,3* sd(RT) *214-32 = 6,7*

Stand. score RT:

N

S					
	-2	-1	0	+1	+2
-3					
-2					
-1					
0	X				
+1					
+2					

genormeerde indexering sd (RT):
 beneden norm. normaal bovennorm.

WEGLATINGEN

vierkanten:

ruiten:

totaal: *41*

CORRECTIES

drietjes: *0*

vijfjes: *0*

totaal: *0*

FOUTEN

drietjes: *0*

vijfjes: *0*

totaal: *0*

hoofdrekenen :

geheugenreeksen:

codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Toby scoort nu weer een gemiddelde nauwkeurigheid (0). Toch is hij wel nauwkeuriger geworden in het maken van de prestatietest omdat hij nu maar 41 weglatingen laat zien. Op tempo is hij achteruit gegaan (-2). Hij laat een gemiddelde regeltijd zien van 31,3 sec. Dit is onder het gemiddelde. Dit heeft te maken met de nauwkeurigheid. Omdat hij nu veel nauwkeuriger is geworden is het verklaarbaar waarom zijn tempo minder snel is.

Luc

BOURDON-VOS TEST: REGISTRATIEFORMULIER																																																																																							
naam: <i>Luc (12-11-2002)</i>					dossier nr.: <i>-</i>																																																																																		
lft (jr; mnd): <i>7 jr en 3 mnd</i>					test / heretest																																																																																		
school / gemeente: <i>SBO De Balans</i>					d.d.: <i>februari 2010</i>																																																																																		
klas / groep: <i>OB2</i>					tijdstop: <i>9.30</i>																																																																																		
andersons, n.l.:																																																																																							
beoordeling door belanghebbende derden in termen van					S-N- S+N+ S+N- S-N+																																																																																		
gebruikt sedativa / stimulantia: <i>leomie</i>					S-N- S+N+ S+N- S-N+																																																																																		
					S-N- S+N+ S+N- S-N+																																																																																		
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="6">REGELTIJDEN</th> </tr> <tr> <th>nr</th> <th>tijd</th> <th>nr</th> <th>tijd</th> <th>nr</th> <th>tijd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>23</td><td>12</td><td>303</td><td>23</td><td>620</td></tr> <tr><td>2</td><td>46</td><td>13</td><td>320</td><td>24</td><td>652</td></tr> <tr><td>3</td><td>76</td><td>14</td><td>355</td><td>25</td><td>675</td></tr> <tr><td>4</td><td>97</td><td>15</td><td>381</td><td>26</td><td>701</td></tr> <tr><td>5</td><td>110</td><td>16</td><td>400</td><td>27</td><td>733</td></tr> <tr><td>6</td><td>140</td><td>17</td><td>436</td><td>28</td><td>772</td></tr> <tr><td>7</td><td>182</td><td>18</td><td>474</td><td>29</td><td>796</td></tr> <tr><td>8</td><td>204</td><td>19</td><td>504</td><td>30</td><td>822</td></tr> <tr><td>9</td><td>-</td><td>20</td><td>536</td><td>31</td><td>840</td></tr> <tr><td>10</td><td>240</td><td>21</td><td>560</td><td>32</td><td>876</td></tr> <tr><td>11</td><td>272</td><td>22</td><td>592</td><td>33</td><td></td></tr> </tbody> </table>										REGELTIJDEN						nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd	1	23	12	303	23	620	2	46	13	320	24	652	3	76	14	355	25	675	4	97	15	381	26	701	5	110	16	400	27	733	6	140	17	436	28	772	7	182	18	474	29	796	8	204	19	504	30	822	9	-	20	536	31	840	10	240	21	560	32	876	11	272	22	592	33	
REGELTIJDEN																																																																																							
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd																																																																																		
1	23	12	303	23	620																																																																																		
2	46	13	320	24	652																																																																																		
3	76	14	355	25	675																																																																																		
4	97	15	381	26	701																																																																																		
5	110	16	400	27	733																																																																																		
6	140	17	436	28	772																																																																																		
7	182	18	474	29	796																																																																																		
8	204	19	504	30	822																																																																																		
9	-	20	536	31	840																																																																																		
10	240	21	560	32	876																																																																																		
11	272	22	592	33																																																																																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">S</th> </tr> <tr> <th>-2</th> <th>-1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>-3</td><td></td></tr> <tr><td>-2</td><td></td></tr> <tr><td>-1</td><td></td></tr> <tr><td>0</td><td></td></tr> <tr><td>+1</td><td></td></tr> <tr><td>+2</td><td></td></tr> </tbody> </table>										S		-2	-1	-3		-2		-1		0		+1		+2																																																															
S																																																																																							
-2	-1																																																																																						
-3																																																																																							
-2																																																																																							
-1																																																																																							
0																																																																																							
+1																																																																																							
+2																																																																																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">N</th> </tr> <tr> <th>-2</th> <th>-1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>-3</td><td></td></tr> <tr><td>-2</td><td></td></tr> <tr><td>-1</td><td></td></tr> <tr><td>0</td><td></td></tr> <tr><td>+1</td><td></td></tr> <tr><td>+2</td><td></td></tr> </tbody> </table>										N		-2	-1	-3		-2		-1		0		+1		+2																																																															
N																																																																																							
-2	-1																																																																																						
-3																																																																																							
-2																																																																																							
-1																																																																																							
0																																																																																							
+1																																																																																							
+2																																																																																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">genormeerde indexering sd (RT):</th> </tr> <tr> <th>beneden norm.</th> <th>normaal bovennorm.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>										genormeerde indexering sd (RT):		beneden norm.	normaal bovennorm.																																																																										
genormeerde indexering sd (RT):																																																																																							
beneden norm.	normaal bovennorm.																																																																																						
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">RT:</th> </tr> <tr> <th>RT:</th> <th>RT:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>RT tot: <i>27,4</i>sd(RT) <i>3,9</i></td><td></td></tr> <tr><td>Stand. score RT: <i>31,3 - 23,5</i></td><td></td></tr> </tbody> </table>										RT:		RT:	RT:	RT tot: <i>27,4</i> sd(RT) <i>3,9</i>		Stand. score RT: <i>31,3 - 23,5</i>																																																																							
RT:																																																																																							
RT:	RT:																																																																																						
RT tot: <i>27,4</i> sd(RT) <i>3,9</i>																																																																																							
Stand. score RT: <i>31,3 - 23,5</i>																																																																																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">WEGLATINGEN</th> </tr> <tr> <th>vierkanten:</th> <th>totaal:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td><i>40</i></td></tr> </tbody> </table>										WEGLATINGEN		vierkanten:	totaal:		<i>40</i>																																																																								
WEGLATINGEN																																																																																							
vierkanten:	totaal:																																																																																						
	<i>40</i>																																																																																						
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">CORRECTIES</th> </tr> <tr> <th>drietjes:</th> <th>totaal:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td><i>0</i></td><td><i>0</i></td></tr> </tbody> </table>										CORRECTIES		drietjes:	totaal:	<i>0</i>	<i>0</i>																																																																								
CORRECTIES																																																																																							
drietjes:	totaal:																																																																																						
<i>0</i>	<i>0</i>																																																																																						
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">FOUTEN</th> </tr> <tr> <th>drietjes:</th> <th>totaal:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td><i>0</i></td><td><i>0</i></td></tr> </tbody> </table>										FOUTEN		drietjes:	totaal:	<i>0</i>	<i>0</i>																																																																								
FOUTEN																																																																																							
drietjes:	totaal:																																																																																						
<i>0</i>	<i>0</i>																																																																																						
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">hoofdrekenen :</th> </tr> <tr> <th>geheugenreeksen:</th> <th>codes :</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>										hoofdrekenen :		geheugenreeksen:	codes :																																																																										
hoofdrekenen :																																																																																							
geheugenreeksen:	codes :																																																																																						
Bijzonderheden / aanbevelingen:																																																																																							
																																																																																							
© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse 03/1476.03																																																																																							

Luc scoort op nauwkeurigheid gemiddeld (0) en op snelheid onvoldoende (-1). Hij laat 40 weglatingen zien, 0 correcties en 0 fouten. Op nauwkeurigheid is dit gemiddeld. De gemiddelde regeltijd is 27,4 sec. Dit betekent dat hij voor zijn leeftijd onder het gemiddeld scoort.

BOURDON-VOS TEST: REGISTRATIEFORMULIER

naam: *Luc*
 lft (jr; mnd): *7 jr en 0 mnd*
 school / gemeente: *SBO De Balans*
 klas / groep: *OB2*
 anderszins, n.l.:

dossier nr.: *1*
 test: *hertest*
 d.d.: *juli 2010*
 tijdstip: *9.30*

beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: *leonie*

S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	<i>17-8</i>	12	<i>22-3</i>	23	<i>35+10</i>
2	<i>17-8</i>	13	<i>22-3</i>	24	<i>20-5</i>
3	<i>20-5</i>	14	<i>24-1</i>	25	<i>10-7</i>
4	<i>31+6</i>	15	<i>20+3</i>	26	<i>19-6</i>
5	<i>33+8</i>	16	<i>29+4</i>	27	<i>23-2</i>
6	<i>20-5</i>	17	<i>29+4</i>	28	<i>25-0</i>
7	<i>29+4</i>	18	<i>46+21</i>	29	<i>21-4</i>
8	<i>27+2</i>	19	<i>20+3</i>	30	<i>24-1</i>
9	<i>10-15</i>	20	<i>19-6</i>	31	<i>24-1</i>
10	<i>51+26</i>	21	<i>24-1</i>	32	<i>21-4</i>
11	<i>29+4</i>	22	<i>20-5</i>	33	<i>26+1</i>

RT: RT: RT:

RT tot: *25,4* sd(RT) *178:32=5,6*

Stand. score RT:

		S				
		-2	-1	0	+1	+2
N	-3					
	-2					
	-1					
	0					
	+1					
	+2					

genormeerde indexering sd (RT):

beneden norm. normaal bovennorm.

WEGLATINGEN

vierkanten:

ruiten:

totaal: *10*

CORRECTIES

drietjes: *0*

vijfjes: *0*

totaal: *0*

FOUTEN

drietjes: *0*

vijfjes: *0*

totaal: *0*

hoofdrekenen :

geheugenreeksen:

codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Luc laat nu een nauwkeurigheid zien van +1 en een snelheid van -1.

Dit betekent dat hij een vooruitgang laat zien op de nauwkeurigheid en de snelheid hetzelfde is gebleven.

Hij laat een regeltijd van 25,4 sec. Gezien zijn leeftijd is dat onder het gemiddelde. Toch laat hij hierin een vooruitgang zien in vergelijking met de eerste test. (dit was 27,4).

Op nauwkeurigheid laat hij nu maar 10 weglatingen zien, 0 correcties en 0 fouten.

Hierin is hij duidelijk gegroeid.

BOURDON-VOS TEST: REGISTRATIEFORMULIER

naam: *Devran (4-8-1002)*
 lft (jr; mnd): *7 jr en 6 mnd*
 school / gemeente: *SBO De Balans*
 klas / groep: *OB2*
 anderszins, n.l.:
 beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: *leoni*

dossier nr.: /
 test / heretest
 d.d.: *februari 2010*
 tijdstip: *9.30*

S - N - S + N + S + N - S - N +
 S - N - S + N + S + N - S - N +
 S - N - S + N + S + N - S - N +

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	18	12	320	23	649
2	44	13	358	24	674
3	89	14	393	25	701
4	106	15	416	26	-
5	136	16	440	27	728
6	172	17	478	28	756
7	221	18	509	29	784
8	248	19	528	30	807
9	266	20	564	31	829
10	289	21	589	32	852
11	-	22	624	33	873
			890		

RT: RT: RT:
 RT tot: *27,3*sd(RT) *5,6*
 Stand. score RT: *32,9 - 21,7 - 1*

genormeerde indexering sd (RT):
 beneden norm. normaal bovennorm.

		S				
		-2	-1	0	+1	+2
N	-3					
	-2					
	-1					
	0					
	+1					
+2						

WEGLATINGEN
 vierkanten:
 ruiten:
 totaal: *146 -1*

CORRECTIES
 drietjes: *0*
 vijfjes: *0*
 totaal: *0 +1*

FOUTEN
 drietjes: *0*
 vijfjes: *0*
 totaal: *0 0*

hoofdrekenen :
 geheugenreeksen:
 codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Devran laat een gemiddelde nauwkeurigheid zien (0) en een onvoldoende snelheid. Hij laat 146 weglatingen zien, 0 correcties en 0 fouten. Dit betekent dat hij heel onnauwkeurig is. Hij laat een gemiddelde regeltijd zien van 27,3 sec. Gezien zijn leeftijd scoort hij onder het gemiddelde.

BOURDON-VOS TEST: REGISTRATIEFORMULIER

naam: *devran*
 lft (jr; mnd): *7 jr en 11 mnd*
 school / gemeente: *SBO de Balans*
 klas / groep: *OB2*
 anderszins, n.l.:

dossier nr.: */*
 test: *hertest*
 d.d.: *juni 2010*
 tijdstip: *9.30*

beoordeling door belanghebbende derden in termen van
 gebruikt sedativa / stimulantia: *Leoni*

S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+
 S-N- S+N+ S+N- S-N+

REGELTIJDEN					
nr	tijd	nr	tijd	nr	tijd
1	31-8	12	46+7	23	32-7
2	40+1	13	47+8	24	31-8
3	52+14	14	37-2	25	22-17
4	64+25	15	25-14	26	34-5
5	57+18	16	43+4	27	39-0
6	34-5	17	30-9	28	44+5
7	48+9	18	18-21	29	36-2
8	32-7	19	48+9	30	26-12
9	42+3	20	40+1	31	28-11
10	35-4	21	37-2	32	35-4
11	35-4	22	53+4	33	45+6

RT: RT: RT:

RT tot: *38,6* sd(RT) *258-32=8,1*

Stand. score RT:

		S				
		-2	-1	0	+1	+2
N	-3					
	-2					
	-1					
	0	X				
	+1					
	+2					

genormeerde indexering sd (RT):

beneden norm. normaal bovennorm.

WEGLATINGS

vierkanten:

ruiten:

totaal: *36*

-1

CORRECTIES

drietjes: *0*

vijfjes: *0*

totaal: *0*

+1

FOUTEN

drietjes: *0*

vijfjes: *0*

totaal: *0*

0

hoofdrekenen :

geheugenreeksen:

codes :

Bijzonderheden / aanbevelingen:

SWETS
 TEST PUBLISHERS

© 1988 Swets en Zeitlinger BV, Lisse
 03/1476.03

Devran laat nu op nauwkeurigheid een onvoldoende zien en op nauwkeurigheid gemiddeld. Hij laat 36 weglatingen zien, 0 correcties en 0 fouten. Dit betekent volgens de richtlijnen van de Bourdon Vos dat hij geen vooruitgang laat zien. Wanneer je kijkt naar het aantal weglatingen laat hij zien dat hij is gegroeid wat betreft nauwkeurigheid. Een hele grote groei zelfs (van 146 naar 36 weglatingen). Op snelheid scoort hij nu een gemiddelde regeltijd van 38.6 sec. Dit is onvoldoende snelheid gezien de richtlijnen. Maar dit is het gevolg van zijn goede nauwkeurigheid die hij laat zien. Doordat hij nauwkeuriger is geworden is zijn tempo minder snel.

Conclusie

Deze vier kinderen laten bij het afnemen beide testen een goede vooruitgang zien op de nauwkeurigheid.

De snelheid is bij Femke verbeterd in positieve zin.

Bij Luc is er geen verschil te zien in snelheid gekeken naar de richtlijnen van de Bourdon Vos maar wanneer je kijkt naar de gemiddelde regeltijd, laten hij wel een vooruitgang zien.

Toby laat ook geen verschil zien bekeken vanuit de snelheid, maar hij is langzamer geworden omdat zijn nauwkeurigheid beter is geworden. Devran laat een zogenaamde achteruitgang zien bekeken vanuit de richtlijnen maar is wel veel nauwkeuriger geworden als je naar de testresultaten kijkt.